

Τὸ «παρασύνταγμα» τῆς Δεξιᾶς καὶ ὁ ἐκδημοκρατισμὸς τῆς χώρας

Νομικὲς ἀπόψεις γύρω ἀπὸ τὸ
νομοσχέδιο τῆς Ε. Κ. γιὰ τὴν
κατάργηση τῶν ἐκτάκτων μέτρων

ΔΗΜΟΥ Ν. ΜΕΞΗ, δικηγόρου

Ἡ διακυβέρνηση τῆς χώρας ἀπὸ τοὺς ξενοκίνητους πολιτικοὺς σχηματισμοὺς τῆς δεξιᾶς ὀδήγησε στὴ δημιουργία ἑνὸς ἀνώμαλου νομικοῦ καθεστῶτος ποὺ χαρακτηρίζεται α) ἀπὸ τὴν ὑπαρξὴ ἀντισυνταγματικῶν, ἀνελεύθερων καὶ ἀντιλαϊκῶν νομοθετημάτων — τῶν γνωστῶν «ἐκτάκτων μέτρων» καὶ β) ἀπὸ μιὰ συστηματικὴ ἐκτροπὴ ἀπὸ τὴ νομιμότητα, δηλ. μιὰ κατάσταση «ὕπευθυνης» καὶ «ἀνεύθυνης» παρανομίας. Ἡ κατάργηση αὐτοῦ τοῦ νομικοῦ καθεστῶτος τῆς ἀνωμαλίας, ποὺ σπονδυλώνει ἕνα *sui generis* «παρασύνταγμα», ἀποτελεῖ θεμελιώδη ὄρο γιὰ μιὰ οὐσιαστικὴ δημοκρατικὴ ἀλλαγὴ στὸν τόπο μας.

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς μὲ τὴν συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν 65% στὶς ἐκλογές τῆς 16ης Φεβρουαρίου 1964, ποὺ ἀπετέλεσαν μέγα σταθμὸ στὴν ἐπικὴ πορεία τοῦ ἀνένδοτου ἀγῶνος του, διέσπασε αὐτὸ τὸ «φράγμα τῆς θίας» καὶ ἀνοίξε εὐρὺ τὸ δρόμο γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν. Κεντρικὸ λαϊκὸ αἶτημα εἶναι: ὁ οὐσιαστικὸς καὶ συνεπὴς ἐκδημοκρατισμὸς τῆς χώρας. Ἡ ἐπιταγὴ αὕτὴ κλείνει μέσα τῆς ἑνὸς ὑπέρτατο, θεμελιώδη, γενικὸ κανόνα δικαίου. Εἶναι ἡ *suprema lex populi!* Ἐκφράζει τὴν πανίσχυρὴ θέληση ποὺ «ἀκαταλύτως» καὶ «αὐταρχικῶς» συνδέει (Κ. Τριανταφυλλόπουλος: Γενικαὶ ἀρχαὶ — Ἀθῆναι — 1926) τίς προοδευτικὲς δυνάμεις

τοῦ λαοῦ μας στὸν ἀγωνιστικὸ χῶρο τῆς Δημοκρατίας. Ὁ λαὸς ἀξιοῖ τὴν ἐκρίζωση τῶν καταβολῶν τῆς τυραννίας τῆς Δεξιᾶς καὶ ὅλων τῶν νομικῶν ἐρεισμάτων τῆς. Διαφορετικά, ἡ ἀναστήλωση τῆς «ἀληθοῦς Δημοκρατίας» καὶ τοῦ «Κράτους Δικαίου» (προεκλογικὲς ἐπαγγελίες τῆς Ε.Κ.), εἶναι ἀδύνατη καὶ ἀπραγματοποίητη. Αὐτὸ σημαίνει, πρῶτα ἀπ' ὅλα, ἐκδημοκρατισμὸς τῆς δημοσίας ζωῆς καὶ τῆς νομοθεσίας. Εἶναι ἡ *contictio sine qua non*. Ἐπιβάλλεται ἡ ἀπροφάσιστη κατάργηση ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἐκτάκτων μέτρων καὶ ὅλων τῶν ἀνελευθέρων καὶ ἀντιδημοκρατικῶν νόμων. Ἐπιβάλλεται ἐπίσης:

- ἡ νομιμοποίηση τοῦ ΚΚΕ καὶ ἡ ἐξάλειψη τοῦ ἀντικομμουνισμοῦ ὡς κρατικῆς ἰδεολογίας.
- ἡ κατάργηση τῆς ἐκτοπίσεως καὶ τῶν πιστοποιητικῶν κοινωνικῶν φρονημάτων,
- ἡ ἀπόλυση ὅλων τῶν πολιτικῶν κρατουμένων, ἡ ἀνάγνωση τῆς Ἑθνικῆς Ἀντιστάσεως καὶ ὁ ἐπαναπατρισμὸς τῶν πολιτικῶν προσφύγων,
- ἡ κατάργηση τῶν στερήσεων ἰθαγενείας καὶ συντάξεων,
- ἡ κατοχύρωση τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου καὶ τοῦ στοχασμοῦ,
- ἡ χορήγηση γενικῆς ἀμνηστίας,
- ἡ ἀποκατάσταση τῆς δημοκρατίας στὰ συνδικατα καὶ τὸ συνεταιριστικὸ κίνημα,

— ὁ ἐκδημοκρατισμὸς τῆς ραδιοφωνίας,
— ἡ κατάργησις τοῦ ἀστυνομικοῦ κράτους
καὶ ἡ διάλυσις τῆς ΚΥΠ, τῶν ΤΕΑ, τοῦ
ΙΔΕΑ καὶ τῶν παρακρατικῶν ὀργανώ-
σεων.

Χωρὶς τὴν πραγματοποίησιν ὧν αὐτῶν
τῶν στοιχειωδῶν ἐπιταγῶν, ὁ οὐσιαστικὸς
ἐκδημοκρατισμὸς τῆς χώρας ἀποβαίνει κα-
θαρὸς ἐμπαιγμὸς σὲ θάρος τοῦ λαοῦ. Ἀπὸ
τὴν ἐπαύριον ὅμως τῶν ἐκλογῶν τῆς 16-2-
1964, ἡ Ε.Κ. ἀντιμετωπίζει μὲ ἀσυνέπεια, μὲ
τάσεις ὑπαναχωρήσεων, ταλαντεύσεων καὶ
συμβιβασμῶν τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ δημοκρα-
τικοῦ της χρέους. Κι' ἄς τὴν ἀνέδειξαν σὲ
κυθέρνησιν δημοκρατικὰς μᾶζας ποὺ στὸ με-
γαλύτερον μέρος τοὺς εἶναι προοδευτικὰς.
Ἡ Ε.Κ. παρ' ὅλες τὰς μεγαλόστομες προ-
εκλογικὰς ἐπαγγελίας της γιὰ «κράτος Δι-
καίου» καὶ «ἀληθινὴ Δημοκρατίαν», δὲν θέ-
λει νὰ προχωρήσῃ καὶ δὲν προχωρεῖ στὴν
οὐσιαστικὴ ἐκκρίνωσιν τῶν νομικῶν θεμελί-
ων τῆς φασιστικῆς καὶ ξενόδοουλης Δεξιᾶς.
Πρόθεσιν τῆς Ε.Κ. εἶναι νὰ διαιωὺν ἴσως
στὸ μέγαλύτερον καὶ στὸ οὐσιαστικώτερον
μέρος τοῦ «παρασύνταγμα». Ἀπὸ τὴν ἀ-
πόδειξιν αὐτοῦ τοῦ γεγονότος προσφέρει ἡ
Ε.Κ. μὲ τὸ νομοσχέδιον «περὶ καταργή-
σεως τῶν ἐκτάκτων μέτρων» ποὺ κατέθεσε
στὴ Βουλὴ. Ἡ ἀνάλυσις τῶν διατάξεων τοῦ
νομοσχεδίου στὸ φῶς τῆς ἱστορίας τῶν ἡ-
μερῶν μας καὶ τῶν δεδομένων τῆς ἐπιστή-
μης καὶ τῆς πρακτικῆς τοῦ Δικαίου, εἶναι
ἐξόχως χαρακτηριστικὴ. Ἀλλὰ ἡ πληρότης
τῆς διαχειρίσεως τοῦ θέματος προϋποθέ-
τει μιὰ γενικώτερη ἔρευνα στὶς πολιτικὰς
καὶ κοινωνικὰς ρίζας τοῦ κακοῦ.

I

**Σύντομη ἀναδρομὴ στοὺς ἱστορικοὺς δροὺς
τοῦ «παρασυντάγματος». Ἀντισυντα-
γματικοὶ νόμοι. Κρίσις τῆς νομιμότη-
τος.**

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ὑπῆρξαν μοιραῖες δυὸ
ἡμερομηνίες. Ἡ πρώτη: 12.3.1947. Ἡ δεύ-
τερη: 18.2.1952. Εἶναι οἱ ἡμερομηνίες ἀ-
παλλοτριώσεως τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρ-
τησίας. Στὶς 12.3.1947 ὁ Πρόεδρος τῶν
ΗΠΑ Χάρυ Τρούμαν διακηρύσσει τὸ περιώ-
νυμο «δόγμα» του. Ἡ ὥρα τῶν ἐπεκτατι-
κῶν ἐξορμήσεων τῶν ΗΠΑ πέρα ἀπὸ τὸ
χῶρον τοῦ Δυτικοῦ ἡμισφαιρίου γιὰ μιὰ
κοσμοκρατορικὴ - ἱμπεριαλιστικὴ ἐπιρροή,
εἶχε ἤδη φθάσει. Εἶναι ἡ ἐποχὴ, ποὺ εὐθὺς
μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Φρ. Ρούσβελτ ἐκκαθα-
ρίζεται τὸ περιβάλλον του καὶ ἀποθεώνε-
ται ὁ μιλιταρισμὸς. Ἐνθαρρύνεται ἡ φυλε-
τικὴ διάκρισις. Ἐνισχύονται οἱ τρομοκρατι-
κὰς ὀργανώσεις. Καταλύονται οἱ ἐλευθερί-
ες τῶν συνδικάτων. Θριαμβεῖ ὁ Μακκαρ-
θισμὸς. Ἀρχίζει ἡ ἐποχὴ τοῦ νέου συνθήμα-
τος:

— Ἀσφάλεια περισσότερον, παρὰ ἐλευθε-
ρία... Εἶναι ἀπαραίτητο οἱ ἔμποροι, οἱ ἱε-
ροκήρυκες καὶ τὰ θωρηκτὰ γραμμῆς νὰ
πηναίνουν χέρι - χέρι! (1)

Τὸ «Δόγμα Τρούμαν» — ἡ πολιτικὴ τῆς
ἐπεμβάσεως π α ν τ ο ὺ γιὰ τὴν «προ-
στασίαν» δῆθεν τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν
— γίνεται ὄπλο μάχης τῆς ἀτομικῆς διπλω-
ματίας στὸν ψυχρὸ πόλεμον, μεταξύ Ἀνατο-
λῆς καὶ Δύσεως. Ἔτσι, ἔφθασε ἡ Μεσόγει-
ος νὰ γίνῃ ἀμερικανικὴ θάλασσα. Καὶ
πρῶτοι οἱ Ἕλληνες νὰ τύχουν — μὲ τὴν συν-
δρομὴ τῶν Ἀγγλων — τῆς ἀμερικανικῆς
«προστασίας». Στὶς 12.3.1947 ἡ Ἑλλάδα
ἔπαυσε νὰ ἔχει ἐθνικὴ πολιτικὴ. Καὶ χάρη
στὴ δουλικότητα τῶν κυβερνητῶν της ἔνι-
νε ὁ κωμικὸς λιονταρὴς τῆς ἀμερικανικῆς
«γραμμῆς» παντοῦ — ἀπὸ τὴν Κορέα ὡς
τὴν Κούβα! Ἐξασφάλισε ὀργανικὴ θέσιν
μέσα στὸν διεθνῆ ἀνταγωνιστικὸν χῶρον,
στὴν ἴδια σειρὰ μὲ τὸν Σῆγκμαν - Ρῆ. Μεν-
τερές. Τσάγκ - Κάϊ - Σέκ, Φράνκο. Σαλα-
ζάρ. Ντγκού, Τσόμπε, Νοζαθάν κλπ. Ἐνα
θλιβερόν ἀνδρείκελλον τοῦ διεθνοῦς ἱμπερια-
λισμοῦ! Μὲ τοὺς ἀντιδραστικοὺς καὶ τοὺς
πολεμοκαπήλους. Στὴν πρώτη γραμμὴ τῶν
ὑπὸ «ἀμερικανικὴν προστασίαν» ὑπανα-
πτύκτων χωρῶν. Στὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν
τῆς χώρας μας οἱ ἐπιπτώσεις τοῦ δόγμα-
τος ὑπῆρξαν ἄμεσες. Μὲ τὴν «βοήθειαν» τῶν
ΗΠΑ ἡ ἐλληνικὴ Δεξιὰ ἐπηρεάζει στρατιω-
τικὰ τὶς τύχες τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καὶ
ἐγκαθιδρύει τὴν στυγνὴν τρομοκρατίαν τῆς
θεμελιώμενης τοῦ ἀστυνομικοῦ κράτους καὶ
δημιουργοῦνται τὰ νομικά του ἐρείσματα.
Ἡ ἀρχὴ εἶχε ἤδη γίνῃ στὶς 18.6.1964 μὲ τὸ
Γ' Ψήφισμα. Ἀκολούθησε, στὶς 27.12.1964, ὁ
Α. Ν. 509 «Περὶ μέτρων ἀσφαλείας τοῦ
Κράτους», ποὺ ἔθεσε ἐκτὸς νόμου τὸ ΚΚΕ.
Ἡ θεμελίωσις τοῦ νομικοῦ καθεστώτος τῆς
ἀνωμαλίας συμπληρώνεται ταχύτατα μὲ
μιὰ σειρὰ νέους ἀντισυνταγματικοὺς νό-
μους. Εἶναι τὰ ψηφίσματα ΚΣΤ', ΛΑ' καὶ
ΛΒ' ποὺ συμπληρώνουν τὸ Γ' Ψήφισμα.
Εἶναι τὸ ΜΗ' Ψήφισμα τοῦ 1948 — ἀν-
τιγραφὴ κατὰ θάσιν τοῦ ν. 1075)1938 τῆς
4ης Αὐγούστου μὲ διαφορὰ στὸ μέγεθος
τῶν ποινῶν. Εἶναι τὸ Ψήφισμα ΛΖ' τῆς 7)
7.12.1947 «Περὶ ἀποστερήσεως τῆς ἐλλη-
νικῆς ἰθαγενείας προσώπων ἀντεθνικῶς
δρώντων εἰς τὸ ἐξωτερικόν». Εἶναι τὸ Ψή-
φισμα ΝΑ' τῆς 17)24.4.1948 «Περὶ ἐκ-
πτώσεως ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ καὶ στερήσεως
τῆς συντάξεως, διακρίσεων κλπ. στρα-
τιωτικῶν ἐν γένει δρώντων ἀντεθνικῶς». Εἶναι
τὸ Ψήφισμα ΜΘ' «Περὶ κυρώσεως
τοῦ ὑπ' ἀριθ. 516)1948 Α.Ν. περὶ ἐλέγ-
χου τῆς νομιμοφροσύνης τῶν δημοσίων ὑ-
παλλήλων καὶ ὑπηρετῶν». Ἄς σημειωθεῖ
ὅτι, στὸ χῶρον τῶν σχέσεων τοῦ Συντα-
γματικοῦ Δικαίου, τὰ ψηφίσματα εἶναι νο-
μοθετήματα τυπικῶς ἰσοδύναμα πρὸς τὸ
Σύνταγμα. Ἀλλὰ ὅπως θὰ ἐξηγηθεῖ στὸ
ἄρθρον μας πρὶν κατωτέρω, ὅλα αὐτὰ τὰ νο-
μοθετήματα; α) Ἦσαν ἐκ γενετῆς παρά-

νόμα, β) δὲν ἐπεβίωσαν τοῦ Συντάγματος τοῦ 1952 καὶ γ) ὁπωσδήποτε κατηργήθησαν ἀπὸ τὴν Διεθνή Σύμβαση τῆς Ρώμης. Μολαταῦτα, οἱ Κυβερνήσεις τῆς Δεξιάς, πιστὲς στὶς ἀρχές τοῦ «ἐλευθέρου Κόσμου», δὲν ἔπαψαν οὔτε στιγμή νὰ τὰ ἐφαρμόζουν σὲ θάρος τοῦ δημοκρατικοῦ λαοῦ (ἐκτελέσεις, ἐκτοπίσεις, φυλακίσεις, ἀπολύσεις ἀπὸ τὶς ἐργασίες, διώξεις τοῦ τύπου καὶ τῶν ἰδεῶν κλπ.).

Οἱ ἀντισυνταγματικοὶ νόμοι τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἀπετέλεσαν τὴν πρώτη καὶ σπουδαία φάση στὴ δημιουργία τοῦ «παρασυντάγματος» τῶν ἡμερῶν μας.

Ἡ ὁλοκλήρωση συντελεῖται στὴ δεύτερη φάση ποὺ συνδέεται μὲ τὴν ἡμερομηνία 18.2.1952. Στὶς 18.2.1952, ὁ ἐθνικός μας ἐξανδραποδισμὸς ὁλοκληρῶνεται. Ἡ Ἑλλάδα «προσχωρεῖ» στὸ Σύμφωνο τοῦ Ν. Α.Τ.Ο. Λίγο πρὶν εἶχε ὑπογραφεῖ στὸ Λονδῖνο τὸ σχετικὸ Πρωτόκολλο. Στὸ κείμενό του ἀναγράφεται: «Ἰὰ Μέλη τοῦ Συμφώνου τοῦ Βορείου Ἀτλαντικοῦ τοῦ ὑπογραφέντος ἐν Οὐάσιγκτων τὴν 4.4.1949, πεποιθότα ὅτι ἡ προσχώρησις τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας θέλει ἐνισχύσει τὴν ἀσφάλειαν τῆς περιοχῆς τοῦ Βορείου Ἀτλαντικοῦ...» (3). Ἡ προσχώρηση ἔγινε σὲ κατάλληλη στιγμή. Εἶχε ἤδη προηγηθεῖ στὴ σύνοδο τοῦ Συμβουλίου τοῦ ΝΑΤΟ τῆς 15.9.1950 (Νέα Ὑόρκη) ἡ ἀναγνώρισίς τῆς «στρατηγικῆς πρὸς τὰ πρόσω», στὸν χῶρο δηλ. τῆς Εὐρώπης ἡ «ἀντίστασις κατὰ τῆς ἐπιθέσεως ὅσον τὸ δυνάτον ἀνατολικώτερον». (4)

Μὲ ἄλλα λόγια τὸ ΝΑΤΟ εἶχε ἤδη ἀποφασίσει νὰ διευρύνει τὸ ἀντισοβιετικὸ του προγεφύρωμα στὴν Εὐρώπη. Εἰσηγητὴς τῆς νέας γραμμῆς ὁ Ὑπουργὸς τῶν ΗΠΑ κ. Ἀτσενσον. Ἔτσι τὸ ΝΑΤΟ ἄπλωσε τὴ σκιά του καὶ στὴν Ἑλλάδα χωρὶς νὰ εἶναι ἡ Ἑλλάδα Ἀτλαντικὴ χώρα. Ἡ «προσχώρηση» στὸ ΝΑΤΟ ἦταν ἀκριβῶς ἡ ἀναγκαία συνέπεια τῆς «Ἀμερικανικῆς Προστασίας» ποὺ μᾶς παρέσχε τὸ «Δόγμα Τρούμαν». Στὶς 11.12.1956 ἐγκαινιάζεται ἡ «λῆψις μέτρων πρὸς θελτίωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν κρατῶν τῆς Συμμαχίας εἰς τοὺς μὴ στρατιωτικοὺς τομεῖς πρὸς αὐξήσιν τῆς ἐνότητος εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἀτλαντικῆς Κοινότητος». Καὶ ἡ δραστηριότης τοῦ Ν. Α.Τ.Ο. συνεχίζεται... Ἰώρα οἱ «σύμμαχοι» ἀξιοῦν νὰ θυσιάσουμε χάριν τοῦ ΝΑΤΟ τὴν Κύπρο! (4α)

Ἡ «προσχώρηση» στὸ ΝΑΤΟ συμπίπτει μὲ τὶς νεώτερες ἐξελίξεις τῆς δημοσίας ζωῆς στὴ χώρα μας. Ἡ δεξιὰ ὑπερθεματίζει σὲ ἀντιδραστικότητα τὸν «ἐλεύθερο κόσμον». Ἀστυνομεύει τὰ πάντα. Καλλιιεργεῖ τὴν ἀντικομμουνιστικὴ ὑστερία. Ὑψώνει τὸν ἀντικομμουνισμὸν σὲ

κρατικὴ ἰδεολογία. Ἀνακαλεῖ σὲ ἐνεργὸ ὑπηρεσία τὸν Α.Ν. 375)14-18.12.1950 «περὶ τιμωρίας τῶν ἐγκλημάτων κατασκοπείας καὶ τῶν ἐγκληματικῶν ἐνεργειῶν τῶν ἀπειλουσῶν τὴν ἐξωτερικὴν ἀσφάλειαν τῆς χώρας», καθὼς καὶ τὸν Α.Ν. 1255)30.5-4.6.1938 «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Α.Ν. 375)1936». Μ' ὅλο ποὺ τὸ Σύνταγμα τῆς 1.1.1952 ἀφήρεσε κάθε νομικὴ ἰσχὺ ἀπὸ τὰ ψηφίσματα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου (παρβλ. ἀπόφαση Ὀλομελείας Ἀρείου Πάγου 160)1930, «Θέμις» ΜΑ' 572 σὲ ad hoc περίπτωσι τοῦ Συντάγματος 192/), ἐν τούτοις ἡ ἀντιδραστικὴ καὶ ξενοκίνητη δεξιὰ ἐπιμένει παρὰ νομῶντας στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ «παρασυντάγματος» τῶν ἀνελευθέρων νόμων. Μ' ὅλο ποὺ ἡ Ὀλομέλεια τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἔκρινε καὶ παρεδέχθη τὴν «λῆξιν τῆς ἀνταρσίας» ἀπὸ 31.12.1950 — πράγμα ποὺ ἄλλωστε ἐσήμαινε καὶ ἡ ἄρση τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου μὲ τὰ Διατάγματα τῆς 21.12.1949 καὶ 9)11.2.1950 — ὥσποσο ἡ δεξιὰ καὶ πάλι ἐπιμένει στὸν αὐθαίρετο καὶ παιδαριωδῶς χοντροειδῆ ἰσχυρισμὸ τῆς «ἀνταρσίας» γιὰ νὰ διατηρεῖ τα «ἐκτακτὰ μέτρα». Ἐφτάσε μάλιστα στὴν προσπάθεια τῆς νὰ καταλύσει κάθε ἐλευθερία στοχασμοῦ καὶ σκέψης, νὰ θεσπίσει τὴν διαθοητὴ χιτλερικὴ διάταξη τοῦ ἀρθροῦ 6 τοῦ Ν.Δ. 4234)1962.

Μέσα στὴν ὀκταετία τῆς ΕΡΕ, ἡ δεξιὰ ἔθυσσε καὶ ἀπώλεσε. Ἐπαγίωσε ἓνα νομικὸ καθεστῶς ἀνωμαλίας χωρὶς προηγούμενο στὴ νεώτερη ἱστορία μας. Κι' ὁ ψυχολογικὸς ἀντίκτυπος αὐτῆς τῆς ἀνωμαλίας προσέλαθε τὶς θετικὲς διαστάσεις μιᾶς πελώριας κρίσεως τῆς νομιμότητος γενικᾶς τῆς χώρας μας.

Ἡ κρίση τῆς νομιμότητος ἀπὸ κοινωνιολογικὴ ἀποψη ἀποτελεῖ χωρὶς ἄλλο σύμπτωμα γενικώτερης κρίσεως τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν μέσα στο χῶρο τοῦ διεθνοῦς ἱμπεριαλισμοῦ. Συνδέεται ἀπευθείας μετὰ τὴν γενικὴ κρίση τοῦ καπιταλισμοῦ. (5) Οἱ ἀντιοράσεις τοῦ «φθίνοντος» κεφαλαίου φθάνουν στὶς ἀστικές χώρες μέχρι παραθιάσεως τῆς ἰδίας τῶν δημοκρατικῶν τάξεως. Στὴ διεθνή περιπτωσιολογία, ἡ Ἑλλάδα κατέχει ἰδιαιτέρως σημαντικὴ θέσι. Ἐδῶ ἡ παραθίαση τῆς δημοκρατικῆς τάξεως ἐκάλυψε τὰ ὅρια τῆς ἐν ψυχρῷ παρὰ νομίας. Πρόκειται γιὰ μιὰ χωρὶς ἀρχὴ καὶ τέλος ἐκτροπὴ ἀπὸ τὴ νομιμότητα. Ἀπὸ τὴν ἔλλειψη σεθασμοῦ στὶς διατάξεις τοῦ Συντάγματος ὥς τὴν ψήφιση μὲ πλαστὴ «κοινοβουλευτικὴ» πλειοψηφία ἀδίκων νόμων (Jus injustum) Ἀπὸ τὴν ἄρνησι παροχῆς ἐννομῆς προστασίας σὲ ὁλόκληρες κατηγορίες πολιτῶν — κι' ἄς τὴν παρέχουν ρητῶς οἱ ὅρισμοὶ τῆς «κειμένης» νομοθεσίας —, ὥς τὶς ἀποσχημάτιστες αὐθαί-

ρεσίες τῶν κρατικῶν ὀργάνων μὲ θάση κομματικὰ ἢ ταξικὰ κριτήρια. Ἀπὸ τὴν ἀπλὴ ὑποκρισία καὶ τὸν φατριασμό, ὡς τὸ ἐκλήμα. Ἀνήκει ἀκόμη ἐδῶ ὁλόκληρος ὁ σκοτεινὸς κύκλος τῆς δραστηριότητος τῶν παρακρατικῶν ὀργανώσεων — ἀπὸ τὶς «νόμιμες» ἀντιδιαδηλώσεις τῶν «ἀντιφρονούντων» ὡς τὶς πολιτικὲς δολοφονίες. Ἡ δολοφονία τοῦ Γρηγόρη Λαμπράκη εἶναι τυπικὸ παράδειγμα. Ἐπίσης ἡ καταπληκτικὴ ἐγκύκλιος (17.10.1962) τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Κ. Κόλλια, ποὺ ἐκρίθη ἀπὸ τοὺς νομικοὺς κύκλους ἀντισυνταγματικὴ καὶ παράνομη διότι εἶχε σκοπὸ τῆς τὸν «ἐπηρεασμὸν τῆς γνώμης τῶν δικαστῶν» (Ἀνακοίνωση τῆς Ε.Κ.). (6) Στὴ σειρά τῶν ἐκνόμων ἐνεργειῶν ἀνήκουν ἐπίσης: τὸ ἐκλογικὸ ὄργανο θίας καὶ νοθείας τοῦ 1961· οἱ διωγμοὶ τοῦ πνεύματος καὶ ἡ ποικιλότροπη ἀστυνόμευση τοῦ στοχασμοῦ — ὁ θιασμός τοῦ λόγου καὶ τῶν ἰδεῶν (7) Οἱ κάθε λογῆς ἀστυνομικὲς ἐπεμβάσεις στὸν Ἰυπο καὶ στὴν κινηματογραφικὴ παραγωγή· οἱ περιπτώσεις τοῦ ὑπεύθυνου σκοταδισμού (Δελτία προπαγάνδας, index, ἀπαγορευτικὲς διαταγές ΑΣΔΑΝ, πτώση ἐπιπέδου παιδείας κλπ.).

Αὐτὸ εἶναι σὲ γενικὲς γραμμὲς τὸ νομικὸ καθεστῶς τῆς ἀνωμαλίας. Ἔτσι δημιουργήθηκε. Στὸ λίκνο τοῦ παραστάθηκαν οἱ ζένοι μὲ τὴν ἐνεργὸν ἐπέμβασή τους. Αὐτοί, μὲ τὴν «βοήθειά» τους, τὸ συνετήρησαν κατὰ θάσιν σὲ ἀγαστὴ ὅσο καὶ ἐνοχὴ ἁρμονία μὲ τὴν ἀδίσταχτη δεξιά. Ἔτσι οἰομορφώθη τὸ «παρασύνταγμα τῶν ἐκτάκτων μέτρων» — ἓνας φραγμός στὴν ὀμολή δημοκρατικὴ πορεία τοῦ ἔθνους — στίς δύο μορφές του: α) τῆς «νόμιμης» παρανομίας καὶ β) τῆς «ἐν ψυχρῷ» παρανομίας.

Στὴν δευτέρῃ μορφῇ τῶν ἐκοηλώσεων τοῦ «παρασυνταγματος» περιλαμβάνεται καὶ ἡ πιο χαρακτηριστικὴ περίπτωση «ἡθελημένης» παραθιάσεως τῆς οἰοκρατικῆς τάσεως: ὁ παραμερισμὸς τῆς «κειμένης» νομοθεσίας στὸ χῶρον προστασίας τῶν διεθνῶς ἀνεγνωρισμένων ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Πρόκειται γιὰ τὴν ἄρνηση ἐφαρμογῆς τῶν διεθνῶν ὑποχρεώσεων τῆς Ἑλλάδος ποὺ ἀπορρέουν: α) ἀπὸ τὴν Οἰκουμενικὴ Διακήρυξη τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τοῦ ΟΗΕ καὶ β) ἀπὸ τὴν Διεθνῇ Σύμβαση τῆς Ρώμης. Τὸ αἶτημα γιὰ τὴν κατάργησιν τῶν «ἐκτάκτων μέτρων» ἐπήγαινε — καὶ πηγαίνει ὡς αὐτὴ τη στιγμή — χέρι μὲ χέρι μὲ τὴν ἐπίκληση τηρήσεως αὐτῶν τῶν διεθνῶν ὑποχρεώσεων τῆς χώρας μας ποὺ ἀποτελοῦν θετὸ ἐσωτερικὸ δίκαιο. Ἡ περιφρόνησή τους ἀπὸ τὸ ἀστυνομικὸ κράτος, ἀποτελεῖ ἀκριβῶς τὴν ἀρνητικὴ ὅψη τοῦ «παρασυντάγματος». Τὸ ἴδιο καὶ ἡ ἔλλειψη σεβασμοῦ πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος τῆς χώρας.

Ἡ Οἰκουμενικὴ Διακήρυξη τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ ἡ Διεθνὴς Σύμβασις τῆς Ρώμης. Τὸ Σύνταγμα τοῦ 1952.

Ἡ κοσμοϊστορικὴ ἥττα τοῦ φασισμού, ὁδήγησε στὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν καὶ τοῦ Συνταγματικοῦ κράτους. Ἡ ἐπέμβασις τῆς διεθνούς ἐνδόμου τάξεως γιὰ τὴν προστασία καὶ τὴν κατοχύρωσιν τῶν ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν, ὑπῆρξε ἀπαραίτητη ὕστερα μάλιστα ἀπὸ τὴν «καταφωρη παραθιάσιν» τους (8) καὶ πρὶν τὸν πόλεμον στὰ ὁλοκληρωτικὰ κράτη τοῦ Ἀξονος καὶ τῶν δορυφόρων του καὶ στὴ διάρκειά του ἀπὸ τὸν ἐμπόλεμον φασισμό. Ἀπὸ ἐδῶ ἡ «Οἰκουμενικὴ Διακήρυξη τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων» τοῦ ΟΗΕ. Ἐγίνε στὴν Γεν. Συνέλευσιν τοῦ Σὰν Φραντσίσκο τῆς 10. 12.1948. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ ἀναδρομὴ τῶν συντακτῶν τῆς στὴ θεωρία τοῦ Φυσικοῦ Δικαίου τοῦ Γαλλικοῦ Διαφωτισμοῦ τοῦ XVIII αἰῶνος καὶ στίς Διακηρύξεις τῆς Μεγάλης Ἐπαναστάσεως τῶν ἀστῶν τοῦ 1789. Μὲ τοὺς ὁρισμοὺς τῆς «Οἰκουμενικῆς Διακηρύξεως», ὁ ΟΗΕ ἔθεσε κανὼνα δικαίου γιὰ τὴν προστασία τοῦ «ἀπλοῦ ἀνθρώπου» (=Common Man) (9). Ἡ ἐποχὴ μας εἶναι ἡ ἐποχὴ τοῦ «ἀπλοῦ» — «ἀσημάντου» ἀνθρώπου. Αὐτὸν τὸν «ἀπλὸν» ἀνθρώπον, ποὺ ὑπῆρξε τὸ ἀνώνυμον θῦμα τοῦ φασισμού καὶ ὁ «ἄγνωστος Στρατιώτης» (10) τοῦ ἀντιφασιστικοῦ πολέμου τῶν ἐλευθέρων ἐθνῶν, ἡ σύγχρονη φιλοσοφία τῶν John Dewey, A.M. Bingham, G. J. Friedriche, H. A. Wallace κ. ἄ., θεωρεῖ φορέα τοῦ δημοκρατικοῦ - προοδευτικοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ στὰ δικαιώματά του ἀναφέρεται ἡ Διακήρυξις τοῦ Ο. Η.Ε. (11) Ἡ ἀναγωγὴ σὲ ἀρχὴ Δικαίου τοῦ σεβασμοῦ στὰ ἀνθρώπινα - ἀτομικὰ δικαιώματα τοῦ «ἀπλοῦ ἀνθρώπου», ὅπου γῆς, φέρει τὶς ὑπογραφὰς τῶν ἀντιπροσώπων ὅλων τῶν Κρατῶν - Μελῶν τοῦ ΟΗΕ. Ἀποτελεῖ Διεθνὲς Δίκαιο ἡ ὑξημένη ἰσχύς. Αὐτὴ ἄλλωστε στάθηκε ἡ θούλη σὴν τοῦ Ὀργανισμοῦ. Ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἡ ἐπίσημη σύστασις στὰ Κράτη - Μέλη τοῦ νὰ ἀξιοποιήσουν τὴν Διακήρυξιν στὴν πράξιν δημοιουργικά. (12) Στὸ ἄρθρο 1 τῆς Διακηρύξεως ὁρίζεται:

— «Οἱ ἄνθρωποι γεννῶνται ἐλεύθεροι καὶ ἴσοι ὡς πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὰ δικαιώματα».

Ἀλλὰ καὶ στὰ ἄλλα ἄρθρα τῆς:

— «Πᾶς τις ἔχει δικαίωμα εἰς τὴν ζωὴν, εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ εἰς τὴν ἀσφάλειαν αὐτοῦ».

(ἄρθρο 3)

— «Οὐδεὶς θὰ ὑποβάλληται εἰς βασανιστήρια ἢ εἰς σκληράν, ἀπάνθρω-

πὸν καὶ ἀτιμωτικὴν μεταχείρησιν».

(ἄρθρο 5)

— «Πάντες κέκτνται τὸ δικαίωμα τῆς ἴσης προστασίας» (ἄρθρο 7).

— «Οὐδεὶς δύναται νὰ συλληφθῇ, νὰ φυλακισθῇ καὶ νὰ ἐκτοπισθῇ ἀυθαιρέτως» (ἄρθρο 8).

— «Πᾶν πρόσωπον ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως, τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς θρησκείας».

(ἄρθρο 18)

Τὸ ἄρθρο 19 τῆς Διακηρύξεως καθιερώνει εὐρύτατο δικαίωμα ἐλευθερίας τῶν ἰδεῶν. Ὅρίζει ὅτι ἡ ἔρευνα, ἡ ἀποδοχὴ καὶ ἡ διάδοσις τῶν ἰδεῶν καὶ πληροφοριῶν «οὐκ ἐνδέχεται νὰ προσκόψῃ εἰς τὰ σύνορα τῶν κρατῶν» (Α. Ν. Παπακώστας, στὸ ἴδιο, σελ. 113). Καὶ ἐπιβάλλει τὴν λήψη μιᾶς ὁλόκληρης σειρᾶς μέτρων γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ὁρισμῶν του, ὅπως λ.χ. τὴν ἐλευθερίαν τοῦ γραπτοῦ καὶ τοῦ προφορικοῦ λόγου, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ συνέρχεσθαι καὶ συνεταίριζεσθαι κλπ. Ἐπίσης στὰ ἄρθρα 21 - 22 καὶ 23 - 27 κατοχυρώνονται τὰ πολιτικά, κοινωνικά, οἰκονομικά καὶ μορφωτικά δικαιώματα τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ Ἑλλάδα εἶναι Κράτος - Μέλος τοῦ ΟΗΕ. Πολέμησε τὸ φασισμό στὴν πρωτοπορεία τῶν ἐλευθέρων λαῶν. Ὑπέγραψε — μὲ κυβέρνησιν τῆς δεξιᾶς τοῦ «λαοπρόβλητου» Κ. Τσαλδάρη — τὴν διακήρυξιν τοῦ San Francisco. Ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ ἐπίσημη σύστασις τοῦ ΟΗΕ. Μὲ τὸν Α.Ν. 585) 1945 ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τοῦ ΟΗΕ κατέστη ἐσωτερικὸν μᾶς δίκαιον. Κι ὅμως στὴν Ἑλλάδα τῆς Δεξιᾶς ποτὲ δὲν ἐφαρμόστηκαν οἱ ὁρισμοὶ τῆς Διακηρύξεως. Μέσα στὸ νομικὸ καθεστῶς τῆς ἀνωμαλίας — ἀπεναντίας — δὲν ἔμεινε διάταξις τῆς διακηρύξεως ποὺ νὰ μὴν παραβιασθῇ. (13)

Ἄλλα καὶ παραπέρα: Στις 4.11.1950 ὑπεγράφη στὴ Ρώμῃ ἡ «Σύμβασις περὶ προασπίσεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν». Μὲ τὸν νόμον 2329 τῆς 18) 21.3. 1953, ἡ Ἑλλάδα ἀπεδέχθη τὴν Διεθνῇ Σύμβασιν τῆς Ρώμης καὶ τὴν ἐπικύρωσε. Ἀπὸ τῆς κυρώσεώς της, ἡ Σύμβασιν τῆς Ρώμης ἔγινε πλέον ἐσωτερικὸν μᾶς δίκαιον. Μάλιστα ἡ ἐλληνικὴ πολιτεία, μ' ὅλο ποὺ εἶχε δικαίωμα ἐκ τοῦ ἄρθρου 64 τῆς Συμβάσεως νὰ διατυπώσῃ εἰδικὴν τυχόν ἐπιφύλαξιν τῆς ὡς πρὸς τὴν ἰσχὺν τῆς α' ἢ β' διατάξεως τῆς Δ.Σ., δὲν τὸ ἔκαμε. Ὑπῆρξε πλήρης ἡ ἀποδοχή. Ἡ ἐπιφύλαξις θὰ ἀφοροῦσε κυρίως τὴν περίπτωσιν τῆς «συνεχιζομένης ἀνταρσίας» — μετὰ τὸ νομοθετικὸν διάταγμα 4234) 1962 οὔτε τέτοιο θέμα ὑπάρχει πιά — ἀλλὰ ἡ ἐλληνικὴ πολιτεία ἐσιώπησε. Ἡ Δ.Σ. τῆς Ρώμης καλύπτει στὸ μεγαλύτερον μέρος τοὺς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς Οἰκουμένης Δια-

κηρύξεως τοῦ ΟΗΕ. Στὰ ἄρθρα 2 - 12 τῆς Δ.Σ. Ρώμης περιγράφονται τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα καὶ οἱ ἐλευθερίες τῆς «ἀξίας» ἄνθρωπος ποὺ προστατεύονται καθὼς οἱ εἰδικώτεροι ὅροι καὶ προϋποθέσεις τῆς ἐφαρμογῆς καὶ τῆς ἀσκήσεώς τους. Ἡ Διεθνὴς Σύμβασιν τῆς Ρώμης ἔλυσε θετικὰ τὸ νομικὸν θέμα γιὰ τὴν ὑποχρεωτικὴν ἰσχὺν τῶν ἀρχῶν τῆς Διακηρύξεως τοῦ ΟΗΕ. Οἱ ἀμφισβητήσεις ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν «συμβατικοῦ» κειμένου γενικῆς ἐφαρμογῆς, κατελύθησαν. (14)

Κι ὅμως στὴν Ἑλλάδα τῆς Δεξιᾶς οἱ διατάξεις τῆς Διεθνούς Συμβάσεως τῆς Ρώμης ἀγνοήθηκαν. Κάτι περισσότερο: παρὰ τὴν ἐν ψυχρῷ. Παρεβιάσθησαν μὲ τὶς διοικητικὰς ἐκτοπίσεις. Παρεβιάσθησαν μὲ τοὺς πολιτικούς κρατούμενους. Παρεβιάσθησαν μὲ τὰ πιστοποιητικὰ κοινωνικῶν φρονημάτων. Μὲ τὴν ἀστυνόμευσιν τοῦ στοχασμοῦ (ἄρθρο 6 Ν.Δ. 4234) 1962). Μὲ τὴν ἀρνήσιν τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ τῶν πολιτικῶν προσφύγων. Μὲ τὶς ἀποφάσεις στερήσεως τῆς ἰθαγενείας. Καὶ μὲ ὅλα ὅσα συνθέτουν καὶ σπονδυλώνουν τὸ ἀπαράδεκτον νομικὸν καθεστῶς τῆς ἀνωμαλίας. Παρεβιάσθησαν καὶ παρὰ τὴν ἐν ψυχρῷ. Καὶ μὲ τὸ νομοσχέδιον τῆς Ε.Κ. θὰ ἐξακολούθῃ σὺν νὰ παρὰ τὴν ἐν ψυχρῷ.

Γιὰ νὰ εἶναι πλήρες στὰ στοιχεῖα τοῦ τοῦ διαγράμματος τοῦ νομικοῦ καθεστῶτος τῆς ἀνωμαλίας, πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ τὰ ἐξῆς, σχετικὰ μὲ τὶς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 3 - 20 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος τοῦ 1952 ποὺ ἀφοροῦν τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα καὶ τὶς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων. Ἀπαρτίσθη ἀξιοῖ τὸ Συντάγμα τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου καὶ τῶν ἰδεῶν. Ἐγγυᾶται ἐλεύθερον τὴν πολιτικὴν δράσιν, ποὺ δὲν εἶναι παρὰ ἀνάπτυξιν καὶ διάδοσιν ἰδεῶν μέσω τοῦ ἐλέγχου τῆς δημοσίας συζητήσεως (Κ. Ι. Δημάκης: Ἡ ἐκτόπισις ὡς διοικητικὸν μέτρον διώξεως ἰδεῶν στὸ «Νέον Δίκαιον» ΧΥΠ, 1961, σ. 65). (15) Καθιερώνει ἐπίσης τὴν ἰσότητά δικαίου ὅλων τῶν πολιτῶν ἀνεξαιρέτως, πρᾶγμα ποὺ εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἄλλη ὁψὲς τῆς ἐλευθερίας. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ μιᾶς ἀνίστης κατανομῇ τῶν δικαιωμάτων στὴν πολιτικὴν ζωὴν κι' ὅταν ἀκόμη ἐπιβάλλεται μὲ νόμον, δὲν εἶναι παρὰ στέρησιν τῆς ἐλευθερίας καὶ ὑποταγῇ αὐτῶν ποὺ στερήθηκαν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλεύθερης πολιτικῆς δραστηριότητος στοὺς πρὸς νόμον οὐχ οὐς τῶν κομματικῶν ἢ ταξικῶν κριτηρίων. Ἡ ἐξελικτικὴ πορεία κάθε δημοκρατίας προσδιορίζεται ἀπὸ τὴν σχέσιν μεταξὺ ἰσότητος καὶ ἐλευθερίας. Ἡ δημιουργία ἀποκλήρων τῆς πολιτικῆς ζωῆς θέτει ὑπὸ δοκιμασίαν τοὺς δημοκρατικούς θεσμούς. Ἡ ἐλευθερία δὲν εἶναι μιᾶς ἀφηρημένη ἔννοια. (16) Συνδέεται μὲ τὶς πρακτι-

κῆς ἐκδηλώσεις τοῦ οἰκονομικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ βίου (συνδικαλιστική καὶ πολιτική δράση, πνευματική δημιουργία, Τύπος, προφορικός λόγος καὶ στοχασμός κλπ.). Ὅταν τὸ ἀστυνομικὸ κράτος ἀρνεῖται τὸ δικαίωμα τῆς ἰσοπολιτείας στοὺς «ἀντιφρονοῦντας» μὲ τὸν αὐθαίρετο χαρακτηρισμὸ τοῦ «ἐθνικῶς» ὑπόπτου, ἡ δημοκρατία καὶ οἱ ἐλευθερίες τῶν πολιτῶν καταλύονται. Ὅταν, ἐξ ἄλλου, κηρύσσεται «ἐκτὸς νόμου» μιὰ ἰδέα, λ.χ. ἡ κομμουνιστική, καὶ καταδιώκονται οἱ ὁπαδοί της, παραβιάζεται εὐθέως καὶ ἡ θεμελιωδέστερη ἀρχὴ τῶν δημοκρατικῶν συνταγμάτων — ἡ ἀρχὴ τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας (ἀρθρ. 21 Συντάγματος 1952). Ἡ λαϊκὴ κυριαρχία ἔχει θάθρο τῆς ὅλο τὸν λαὸ καὶ ὅχι ἓνα μέρος του. Ἡ ἀποβολὴ ἀπὸ τὸν χώρο τῆς συνταγματικῆς προστασίας, δηλ. τοῦ ἐλευθέρου καὶ ἰσοτιμοῦ πολιτικοῦ βίου, ἀτόμων ἢ ὁμάδων ἐξαιτίας τῶν κοινωνικῶν καὶ τῶν πολιτικῶν ἰδεῶν τους, ὅπως λ.χ. ἡ θέσις «ἐκτὸς νόμου» τοῦ ΚΚΕ κλπ. περιορίζει τὴν λαϊκὴν θέσιν τοῦ Συντάγματος καὶ κλονίζει τὰ θεμέλια τοῦ δημοκρατικοῦ καθεστώτος (17).

Αὐτομάτως θέτει ὑπὸ τὸν ἔλεγχο καὶ τὴ δοκιμασίαν τῆς διοικήσεως — ἐδῶ τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν! — ὁλόκληρο τὸ λαὸ ἀπὸ ἀποψηφρονήματων. Ἔτσι ἀκριβῶς θεμελιώνεται τὸ ἀστυνομικὸ κράτος. Ἀλλὰ κι' ἔτσι φθάνουμε στὸ χάος τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ μὲ τὸν χωρισμὸ τῶν πολιτῶν σὲ «ἐθνικόφρονες» (πολίτες α' κατηγορίας) καὶ σὲ «ἐθνικῶς» ὑπόπτους (πολίτες β' κατηγορίας). Μὲ ἄλλα λόγια ἡ ἀπαγόρευσις διὰ νόμου καὶ ἡ δίωξις, εἴτε δικαστικὴ εἴτε διοικητικὴ, ἀπὸ τὴν ἐκτελεστικὴ ἐξουσίαν ὠρισμένων ἰδεῶν, εἶναι ἀντισυνταγματική. Ἐρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὶς ἀρχές τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἰσότητος. Αὐτὸ εἶναι τὸ νομικὸ καθεστῶς τῆς ἀνωμαλίας — τὸ «παρασύνταγμα» τῆς δεξιᾶς. Ἡ κυβέρνησις τῆς Ε.Κ. ἐπαγγέλλεται ἤδη τὴν κατάργησίν του. Ἀλλὰ τὸ νομοσχέδιο ποὺ κατέθεσε στὴ Βουλὴ δὲν ἀνταποκρίνεται οὔτε στὶς ἐπαγγελίες της, οὔτε στὶς ἐπιταγές τοῦ δημοκρατικοῦ λαοῦ.

III

Τὸ «Σχέδιο Νόμου, περὶ καταργήσεως τῶν ἐκτάκτων μέτρων καὶ ρυθμίσεως συναφῶν θεμάτων» τῆς Ε.Κ. Γενικὲς παρατηρήσεις.

Στις 27.4.1964 ἡ κυβέρνησις τῆς Ε.Κ. κατέθεσε στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων Σχέδιο Νόμου «περὶ καταργήσεως τῶν ἐκτάκτων μέτρων». Στὴν εἰσηγητικὴ ἐκθεσὴ τονίζεται ἰδιαίτερα — μάλιστα ἀρχίζει μὲ

τὴ φράση αὐτὴ — πῶς ὑποβάλλεται τὸ νομοσχέδιο «πρὸς ψήφισιν»:

—Εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς παλαιᾶς καὶ παγίας ἐπαγγελίας ἡμῶν (τῆς Ε.Κ.) περὶ καταργήσεως τῶν ἐκτάκτων μέτρων, ἅτινα ἴσχυσαν κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἀνωμαλίας.

Καὶ εὐθὺς ἀμέσως συνεχίζεται τὸ κείμενο μὲ τὴν παρακάτω «αἰτιολογία»:

—Ἡ πολιτεία, εὐρεθεῖσα πρὸ τῆς ἐνόπλου ἀνταρσίας, ἠναγκάσθη νὰ λάθῃ κατὰ τὴν ἀνώμαλον περίοδον τῶν ἐτῶν 1946 - 1950 αὐστηρὰ μέτρα, ἅτινα διετηρήθησαν ἐν ἰσχύϊ δυνάμει τοῦ ἀπὸ 16)29 Ἀπριλίου 1952 Ψηφίσματος τῆς Δ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς. Κατ' ἐφαρμογὴν τῶν ὡς ἀνω νομοθετημάτων, ἐπεβλήθησαν ὑπὸ τῶν ἐκτάκτων Στρατοδικείων καὶ τῶν Κοινῶν Ποινικῶν Δικαστηρίων βαρεῖαι ποιναὶ κατὰ προσώπων, ἅτινα κατηγορήθησαν ὅτι ἐστρεψαν τὰ ὅπλα κατὰ τῆς πατρίδος, ἐπειώζαν νὰ καταλύσουν τὸ Δημοκρατικὸν ἡμῶν Πολίτευμα καὶ διέπραξαν σοβαρώτατα ἐγκλήματα τοῦ Κοινοῦ Ποινικοῦ Δικαίου. Πῶς, ἀπὸ τῆς καταδίκης τῶν ὡς ἀνω προσώπων παρήλθε 15ετία καὶ πλέον καθ' ἣν ταῦτα εὐρίσκονται εἰς τὰς φυλακάς.

Ἡ πολιτεία ἀγωνισθεῖσα τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα, ἠδυνήθη νὰ παγιώσῃ τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ὁμαλότητα εἰς τὴν χώραν. Ἐπιθυμοῦσα ἤδη ἡ Κυβέρνησις ὅπως ἀποκαταστήσῃ εἰς τὸ ἀκέραιον τοὺς Συνταγματικούς θεσμοὺς τοῦ Δημοκρατικοῦ ἡμῶν πολιτεύματος καὶ καταστήσῃ σεβαστὰ τὰ πολιτικά καὶ ἀτομικὰ δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἰδίαν τὴν προσωπικὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν καὶ τὸ πρὸς ἐργασίαν δικαίωμά των...

(Εἰσηγητικὴ Ἐκθεσις τῆς 27.4.1964 σ. 1)

Ἀπὸ ὁλόκληρῃ τὴν αἰτιολογίαν τῆς Εἰσηγητικῆς Ἐκθέσεως, τὸ μόνον ποὺ εἶναι σύμφωνον μὲ τὰ πράγματα καὶ ἀληθεύει, εἶναι ἡ ὁμολογία τῆς Ε.Κ. ὅτι ἡ καταργήσις τῶν ἐκτάκτων μέτρων ἀποτελεῖ «παλαιὰν καὶ παγίαν ἐπαγγελίαν» της. Ὅλα τὰ ἄλλα ἔτσι ἢ ἄλλοιῶς δὲν ἀληθεύουν. Πρῶτα - πρῶτα, μὲ τὸ νομοσχέδιο ἡ Ε.Κ. δὲν ἐκπληρώνει αὐτὴν τὴν «παλαιὰν καὶ παγίαν ἐπαγγελίαν» της. Αὐτὸ θὰ τὸ ἰδοῦμε ὁλοκάθαρα εὐθὺς ἀμέσως πρὸς κάτω στὴν ἀνάλυσιν τῶν διατάξεων του. Ὅσο γιὰ τὴν ὑπόλοιπὴν «αἰτιολογίαν» στὰ βασικά της σημεία δὲν εἶναι παρὰ ἀποδοχὴ τῶν θέσεων τῆς Δεξιᾶς στὰ θέματα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Μάλιστα μὲ τὴν «αἰτιολογίαν» αὐτὴ ἔρχεται ἡ Ε.Κ. καὶ δικαιώνει τὸ «παρασύνταγμα» τῆς Δεξιᾶς. Παραποιεῖ ἡ Ε.Κ. τὴν πρόσφατη ἱστορία μας καὶ ἀπαρνεῖται ὅσα ἐπανειλημμένως κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ «ἀνευδότου ἀγῶνος» διεκήρυξε σχετικὰ μὲ τὸ νομικὸ καθεστῶς τῆς ἀνωμαλίας. Υἱοθετεῖ τὴν ἀποψιν τῆς Δεξιᾶς περὶ «ἀνταρσίας» καὶ χαρακτηρίζει ὅσους τὰ ἑκτακτὰ Στρα-

τοδικεῖα ἔστειλαν στίς φυλακές καί στά ἀποσπάσματα προδότες καί ἐγκληματίες τοῦ Κοινοῦ Ποιν. Δικαίου. Ποιοί «ἔστρεψαν» τὰ ὅπλα κατὰ τῆς πατρίδος; Ποιοί «ἐπεδίωξαν νά καταλύσουν τὸ Δημοκρατικὸν ἡμῶν Πολίτευμα»; Ποιοί «διέπραξαν σοβαρώτατα ἐγκλήματα τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ δικαίου»; Ἐδῶ ἡ Ε.Κ. εὐθυγραμμίζεται μὲ τὴν Δεξιὰ. Ἔτσι ἐμφανίζει τὰ «ἐκτακτά μέτρα» ὡς κατάσταση ἀνάγκης, γιὰ τὴν Πολιτεία ποὺ «ἠγωνίσθη τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα», δικαιολογεῖ δηλ. ἡ Ε.Κ. τὴν παρανομία τῆς Δεξιᾶς καί τὴν κατάλυση τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν. Κάτι χειρότερο: φθάνει νά δικαιώνει τὸ ἀστυνομικὸ κράτος! Πρὶν ἀπὸ τὴν Ε.Κ. ἦταν στὴν ἐξουσία ἡ Δεξιὰ. Ὡστε μὲ τὸ πρόσωπο τῆς Δεξιᾶς ἡ «Πολιτεία, ἀγωνισθεῖσα τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα, ἠδυνήθη νά παγιώσῃ τὴν δημοσίαν τάξιν καί νά ἐπαναφέρῃ τὴν ὁμαλότητα εἰς τὴν χώραν»! Ἔργο τῆς Δεξιᾶς ἡ «δημοσία τάξις» καί ἡ «ὁμαλότης»! Καί οἱ ἀντισυνταγματικοὶ νόμοι; Καί ἡ περιφρόνηση τῆς διεθνοῦς ἐννόμου τάξεως; Καί τὰ ἐκλογικὰ πραξικοπήματα; Καί τὸ ὄργιο βίας καί ἐγκλήματος τῶν παρακρατικῶν ὀργανώσεων; Καί τὸ ἄγχος τοῦ ἀστυνομικοῦ κράτους τῆς Δεξιᾶς; Οὐτε λ έ ξ η γ ι α ὅ λ α α ὑ τ ᾱ ! Ἡ αἰτιολογία τῆς Εἰσηγητικῆς Ἐκθέσεως εἶναι χαρακτηριστικὴ τῶν δεξιῶν ἀποκλίσεων τῆς ἡγεσίας τῆς Ε.Κ. Δὲν ἔχει καμιά σχέση ἡ «αἰτιολογία» — ὅπως ἄλλωστε κατ' ἀκολουθίαν τῆς καί οἱ διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου — μὲ τὸ πνεῦμα τῆς 16ης Φεβρουαρίου στὴν ἐθνικὴ μας ζωὴ γιὰ ἓναν οὐσιαστικὸ ἐκδημοκρατισμό.

Πρέπει νά τὸ εἰποῦμε ἀνοικτά. Ἡ πρόθεση τῆς Ε.Κ. δὲν εἶναι καθαρὴ. Ὅπως διαγράφεται σαφῶς ἀπὸ τὸ νομοσχέδιο, πρόθεση τῆς Ε.Κ. εἶναι νά διατηρήσῃ καί νά διαιωνίσῃ στὸ μεγαλύτερο καὶ οὐσιαστικώτερο μέρος τοῦ τὸ καρκίνωμα τοῦ «παρασυντάγματος». Μὲ τὸ Νομοσχέδιο δὲν καταργεῖται ὁ Α.Ν. 509) 1947 ποὺ ἀπέτελεσε καί ἀποτελεῖ τὸν πυρῆνα τῆς ἀνωμαλίας. Μένει ἄθικτος. Μὲ τὸν Α.Ν. 509) 1947 δὲν ἐτέθη ἀπλῶς ἐκτὸς νόμου τὸ ΚΚΕ. Ὑπέστη καίριο πλήμα γενικώτερα ἢ δημοκρατία. Ὁ Α.Ν. 509) 1947 στάθηκε τὸ βᾶθρο γιὰ τὴν «νομιμοποίηση» τῆς παρανομίας. Ἀπὸ τὴν δικαιολογία κάθε ἀνελεύθερου μέτρου, ὡς τὸ ἐγκλημα μὲσφ ποικιλωνύμων ὀργανισμῶν καί μηχανισμῶν τῆς δεξιᾶς, ποὺ ἔχουν καταστήσει κερδοσκοπικὴ ἐπιχείρηση τὸν ἀντικομμουνισμό, ὑψώνοντάς τον σὲ κρατικὴ ἰδεολογία. Ἡ ΕΚ μέχρι προχθὲς ἀκόμη δὲν ἔπαυε νά καταγγέλλει αὐτὸ τὸ ἀπαράδεκτο καθεστὼς ἀνωμαλίας καί ἐκτροπῆς ἀπὸ τὴν δημοκρατικὴ τάξιν. Σήμερα παλινδρομεῖ. Δίδει στὴν δεξιὰ τὸ εὖσημο τῆς «δημοσίας τάξεως» καί «ὁμαλότητος».

Ἔτσι μέσα στὰ πλαίσια αὐτὰ συνεχίζεται ὁ διαχωρισμὸς τῶν πολιτῶν σὲ δύο κατηγορίες. Οὐσιαστικὸς κριτὴς καί πάλι οἱ ἀστυνομικὲς ἀρχές. Οἱ διακηρύξεις τῆς Ε.Κ. περὶ ἰσοπολιτείας παραμερίζονται. Ποῦ εἶναι τὸ «Κράτος Δικαίου»; Ποῦ εἶναι ἡ «ἄληθής Δημοκρατία»; Μὲ τὰ ἄρθρα 7 - 11 τοῦ νομοσχεδίου διατηροῦνται καί τὰ πιστοποιητικὰ κοινωνικῶν φρονημάτων σὲ εὐρύτατες κατηγορίες πολιτῶν — ἡ Εἰσηγητικὴ Ἐκθεση ὁμιλεῖ γιὰ τὶς κατηγορίες τῆς § 2 τοῦ ἁρθρ. 7 τοῦ νομοσχεδίου «ἐν εὐρείᾳ ἐννοίᾳ»! — καί ὁ θεσμὸς τῆς ἐκτοπίσεως. Καί στίς δυὸ περιπτώσεις τὰ κριτήρια εἶναι πάντοτε ἀστυνομικά. Οὔτε ἀλλάζει τὰ πράγματα τὸ γεγονὸς ὅτι δικαστικοποιεῖται ἡ ἐκτόπιση. Ἡ δικασία τοῦ Συμβουλίου Πλημ)κῶν δὲν ἔχει τὰ ἐχέγγυα τῆς «ἐπ' ἀκροατηρίου» διαδικασίας. Ἐδῶ καί πάλι ἡ εἰσήγηση τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν θὰ ἔχει ἀποφασιστικὴ σημασία γιὰ τὴν τύχην τοῦ ἐκτοπιζομένου. Ἀλλὰ ὅπως καί νᾶχει τὸ ζήτημα, ἡ δυνατότης ἐκτοπίσεως «προσώπων ὡς ὑπόπτων τελέσεως ἀξιοποίνων πράξεων ἢ διαταράξεως τῆς δημοσίας τάξεως», ἀποκαλύπτει τὸ ἀντιδημοκρατικὸ περιεχόμενο τοῦ ἁρθροῦ 8 τοῦ νομοσχεδίου. Σὲ τελευταία ἀνάλυση τίποτε δὲν μεταβάλλεται. Τὸ «παρασυντάγμα» διατηρεῖται πλήρως. Ἀλλ' ὡς τὸ Συμβούλιο Πλημ)κῶν μετατρέπεται σὲ Ἐπιτροπὴ Ἀσφαλείας!

Ἐπίσης μέσα στὰ πλαίσια ποὺ δημιουργεῖ ἡ διατήρηση σὲ ἰσχὺ τοῦ Α.Ν. 509) 1947 ἓνα μεγάλο κόμμα πολιτικὸ — τὸ ΚΚΕ — παραμένει ἐκτὸς νόμου καί μαζὶ τοῦ ἀπόβλητο ἀπὸ τὸν χῶρον τῆς συνταγματικῆς προστασίας καί τῆς νόμιμης πολιτικῆς δραστηριότητος — πάλι μὲ κριτήρια ἀστυνομικά, ἀναγόμενα στὴν ἐλευθερία τοῦ στοχασμοῦ καί τῶν ἰδεῶν — ἓνα μέρος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Δὲν δίδεται ἐξ ἄλλου λύση στὸ μέγα θέμα τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ τῶν πολιτικῶν προσφύγων. Δεκάδες χιλιάδες Ἑλλήνων καταδικάζονται σὲ ἀναγκαστικὴ ὑπερορία. Πανελλήνια καί διεθνῆς ἡ ἀξίωση νά τερματισθεῖ ἡ τραγωδία τους. Παμμεγίστη ἡ ἐθνικὴ ζημία. Κι' ὅμως ἡ ΕΚ ἀρνεῖται νά δώσῃ λύση. Ἀλλὰ καί τὰ ἄρθρα 12 - 13 τοῦ νομοσχεδίου δὲν προσφέρουν ἀληθινὴ καί γενναία λύση στὸ θέμα τῶν στερήσεων τῆς ἰθαγενείας. Τὸ ΑΖ) 1947 Ψήφισμα, παρ' ὅλη τὴν ἀντισυνταγματικότητά του καί παρ' ὅλο ποὺ ἡ «ἀνταρσία» ἔληξε πιά μὲ ἐπίσημη ἀναγνώριση καί τῆς ἴδιας τῆς Δεξιᾶς (Ν.Δ. 4234) 1962), ἐν τούτοις δὲν καταργεῖται παρὰ «τύποις». Τὸ καθεστὼς τῶν στερήσεων διατηρεῖται ἀκέραιο. Οἱ «τροποποιήσεις» καί οἱ «προσθήκες», ἐνῶ προβλέπουν ταχυτάτη διαδικασία νέων στερήσεων τῆς ἰθαγενείας, ἀντιθέτως καθιστοῦν βασανιστικὴ τὴν διαδικασία τῶν μεμονωμένων «ἀποκαταστάσεων».

Ἐπὶ τέλους καταργεῖται ὁ φασιστικὸς

καὶ ἀντισυνταγματικὸς νόμος τῆς 4ης Αὐγούστου 375) 1936 περὶ κατασκοπείας. "Οσοι καταδικάστηκαν ὁμῶς μὲ τὸ νόμο αὐτόν, παραμένουν στὶς φυλακές. Τὸ ἄρθρο 5 § 2 τοῦ νομοσχεδίου μετατρέπει τὶς ποινὲς τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἰσοβίου καθείρξεως σὲ ποινὲς πρόσκαιρης καθείρξεως 20 ἐτῶν, τὶς δὲ ποινὲς τῆς πρόσκαιρης καθείρξεως 10-20 ἐτῶν σὲ ποινὲς 10 ἐτῶν.

Μὲ τὸ Ν.Δ. 617) 1948 «περὶ στερήσεως πάσης παροχῆς τῶν συμμετεχόντων εἰς τὸν συμμοριακὸν ἀγῶνα», καθὼς καὶ μὲ τὸ ΝΑ΄ Ψήφισμα τοῦ 1948, ἔχασαν τὶς συντάξεις ὅλοι οἱ καταδικασθέντες. Μαζὺ τοὺς ἔχασαν τὸ ψωμὶ τοὺς καὶ οἱ οἰκογενεῖς τοὺς — οἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ τοὺς. Γύρω ἀπὸ τὸ ζήτημα τοῦτο ἡ ἐξέγερση τοῦ πολιτικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου τῆς χώρας μας ὑπῆρξε μεγάλη. Ἡ Κυβέρνησις τῆς ΕΡΕ γιὰ νὰ ρίξει στάχτη στὰ μάτια, τὸν Ἰούλιο 1962 κατέθεσε στὴ Βουλὴ νομοσχέδιο περὶ καταργήσεως τοῦ Ν.Δ. 617) 1948. Μὲ τὸ νομοσχέδιο τῆς ΕΡΕ ὁμῶς, κανένας δὲν ἀποκτοῦσε τὴν σύνταξή του. Ἀκολούθησε τότε μεγαλύτερη κατακραυγὴ. Καὶ ἡ ΕΡΕ ἀπέσυρε τὸ δόλιο κατασκευάσμα της. Τώρα ἡ ΕΚ μὲ τὸ ἄρθρο 14 τοῦ Νομοσχεδίου τῆς ἐπαγγέλλεται τὴν ἄρση τῶν στερήσεων. Ἀλλὰ τὸ ἄρθρο 14 — ποὺ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τῆς ΕΚ ἐμφανίζει στὴ Βουλὴ καὶ ὡς αὐτοτελὲς σχέδιο νόμου — εἶναι ἀκριθῶς ἀντίγραφον τοῦ νομοσχεδίου ποὺ ἀναγκάστηκε τὸ 1962 νὰ ἀποσύρει ἡ ΕΡΕ! Τὸ καταπληκτικὸ ἐδῶ εἶναι, ὅτι τὸ ἔντυπο ποὺ περιέχει τὴν Εἰσηγητικὴ Ἐκθεση καὶ τὸ σχέδιο νόμου «περὶ ἐπανακτήσεως παροχῶν, ὧν ἀπηγγέλθη στέρησις κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Ν.Δ. 617) 48 καὶ τοῦ ΝΑ΄ τοῦ 1948 Ψηφίσματος τῆς Βουλῆς» μὲ τὴν ὑπογραφή τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ε.Κ. κ. Κ. Μητσοτάκη, συμπεριέχει καὶ τὸ παλαιὸν σχέδιο τῆς ΕΡΕ μὲ τὴν ὑπογραφή τοῦ κ. Σπ. Θεοτόκη! Δηλαδή, καθαρὸς ἐμπαιγμός! (17α)

Αὐτὲς εἶναι σὲ γενικὲς γραμμὰς οἱ διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου τῆς Ε.Κ. Ἀπὸ τὶς πραγματικὲς θετικὲς τοῦ διατάξεις ἀξίζει νὰ σημειωθοῦν α) τὸ ἄρθρο 1 ποὺ καταργεῖ τὰ ψηφίσματα Γ΄) 1946, ΛΑ΄) 1947, ΛΒ΄) 1947 καὶ ΚΣΤ΄) 1947, β) τὸ ἄρθρο 5 § 1 ποὺ καταργεῖ τοὺς νόμους 375) 1936 καὶ 1255) 1938 καὶ γ) τὸ ἄρθρο 6 § 1 ποὺ καταργεῖ τὸ χιτλερικὸ ἄρθρο 6 τοῦ Ν. Δ. 4234. Ἀλλὰ καὶ πάλι οἱ συνέπειες τῶν ψηφισμάτων Γ΄) 1946 κλπ., δὲν αἰροῦνται πλήρως καὶ ὀριστικῶς. Ἡ ἀπόλυσις τῶν πολιτικῶν κρατουμένων «εἶναι πάντοτε ὑφ' ὄρον, ὑπόκειται δὲ εἰς ἄρσιν ἢ ἀνάκλησιν κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος». Γιὰ τὸν ν. 375) 1936 ἔγινε ἤδη λόγος. Ἔτσι, εἶναι φανερὴ στὸ νομοσχέδιο ἡ τάση ὅχι οὐσιαστικῶν λύσεων — ὅπως ἀ-

ξιοὶ ὁ λαὸς τοῦ 65% τῆς 16ης Φεβρουαρίου — ἀλλὰ τοῦ συμβιβασμοῦ μὲ τὴν Δεξιὰ. Σὲ σχέση μὲ τὶς διαστάσεις τοῦ νομικοῦ καθεστῶτος τῆς ἀνωμαλίας, τὸ νομοσχέδιο ἀποτελεῖ ἀλυσιτελὲς κατασκευάσμα ὑπόπτου πολιτικῆς σκοπιμότητος. Μέσα στὶς διατάξεις τοῦ καταποντίζεται ὁ οὐσιαστικὸς ἐκδημοκρατισμὸς τῆς χώρας.

Ἡ εἰδικὴ ἐρευνα ποὺ ἀκολουθεῖ δὲν ἀφήνει καμμιά ἀμφιβολία γι' αὐτό. Ἄς πάρουμε μὲ τὴ σειρά τὰ κρίσιμα θέματα τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς.

IV

Α. Ν 375) 1936 Περὶ κατασκοπείας. Α. Ν. 509) 1947. Νομιμοποίηση τοῦ Κ.Κ.Ε. καὶ Ἀντικομμουνισμός. Ἄρθρο 6 ν. 4234) 1962.

Γύρω ἀπὸ τὸν ἀντισυνταγματικὸ καὶ φασιστικὸ — εἶναι δημιούργημα τῆς 4ης Αὐγούστου — Α.Ν. 375) 1936 περὶ «τιμωρίας τῶν ἐγκλημάτων κατασκοπείας καὶ τῶν ἐγκληματικῶν ἐνεργειῶν τῶν ἀπειλουσῶν τὴν ἐξωτερικὴν ἀσφάλειαν τῆς χώρας» (Φ. Ε.Κ. 546), ἡ πάλιν τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων μὲ τὴν δεξιὰ, ποὺ τὸν ἀνεκάλεσε σὲ ἐνεργὸ ὑπηρεσία, ὑπῆρξε ἀπὸ τὶς πιὸ σκληρὲς. Γιὰ λόγους πολιτικῆς σκοπιμότητος, οἱ κυβερνήσεις τῆς Δεξιᾶς ἀκολούθησαν τὴν τακτικὴ νὰ χαρακτηρίζουν ὡς «κατὰσκοπούς» πολῖτες κομμουνιστικῶν φρονημάτων στὶς περιπτώσεις παραβάσεων τοῦ Α.Ν. 509) 1947. Καὶ μὲ τὸν ἐπιστημονικὰ ἀβάσιμον ἰσχυρισμό, πὼς δῆθεν οἱ διατάξεις τοῦ Α.Ν. 375) 1936 εἶναι ἐπικρατέστερες τῶν ἀναλόγων διατάξεων τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος, ἐπανειλημμένως παρεπέμφθησαν κατηγορούμενοι κομμουνιστὲς α) στὰ Ἑκτακτα καὶ στὰ Διαρκῆ Στρατοδικεῖα (18) β) ὑπέστησαν καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης τὴν ἀνεπανόρθωτη ποινὴ τοῦ θανάτου καὶ γ) ἐστερήθησαν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐφέσεως ποὺ ὥστόσο ἡ Στρατιωτικὴ Ποινικὴ Δικονομία ἀναγνωρίζει, ἀκριθῶς διότι ὁ ν. 375) 1936 καθιστὰ ἀνέκκλητες τὶς ἀποφάσεις τῶν Στρατοδικείων. Ἔτσι, δημιουργήθηκε ἡ κατηγορία τῶν «κατὰσκοπῶν» πολιτικῶν κρατουμένων, αὐτῶν ἐννοεῖται ποὺ περίσεψαν ἀπὸ τὰ ἐκτελεστικά ἀποσπάσματα! Ἀξίζει μιὰ μικρὴ παρένθεση γιὰ τὸ περιώνυμο νομικὸ ζήτημα τῶν σχέσεων Α.Ν. 375) 1936 καὶ Ποινικοῦ Κώδικος.

Ὁ νέος Ποινικὸς Κώδιξ (ν. 1942 τῆς 17) 17.8.1951) στὰ ἄρθρα τοῦ 146, 148 καὶ 149 καθορίζει σαφῶς καὶ τὴν ἐννοία τῶν μυστικῶν τῆς Πολιτείας καὶ τὸ ἀδίκημα τῆς κατασκοπείας. Καὶ τιμωρεῖ διὰ τῆς § 2 in fine ἄρθρου 148 τὴν κατασκοπεῖα «ἐν καιρῷ εἰρήνης» μὲ κάθειρξη. Ὡστε, μετὰ τὴν ἐναρξὴ τῆς ἰσχύος τοῦ Π.Κ., ποὺ οἱ διατάξεις τοῦ καλύπτουν πλήρως τὸ θέ-

μα τῆς κατασκοπείας, ὁ Α.Ν. 375)1936 ἔπαυε νὰ ἔχει λόγο ἰδίας ὑπάρξεως. Μεσολαβεῖ ὅμως ὁ ν. 1612 τῆς 31)31.12.1950 καὶ μὲ τὸ αἰτιολογικὸ πῶς « ἡ ἡγεσία τοῦ στρατεύματος, ἔχουσα πείραν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ν. 375 θεωρεῖ τὰς ἐν αὐτῷ ἀναγγραφομένας περιπτώσεις καὶ τὰς προβλεπομένας ποινὰς ὡς παρεχούσας μείζονας ἐγγυήσεις διὰ τὰς ἐνόπλους δυνάμεις », παρατείνει τὴν ἰσχὺ τοῦ Α.Ν. 375. Ἔτσι, ἐγεννήθη σοβαρὸ νομικὸ ζήτημα. Δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι ὁ κ. Κόλλιας, ποὺ διεκρίθη ἐσχάτως σὲ ἐκδηλώσεις πνεύματος στενοῦ συντηρητισμοῦ καὶ δεξιῶν κατευθύνσεων, ἔσπευσε, ἀγορεύοντας στὴν ὑπ' ἀριθ. 61)1953 ἀπόφαση τοῦ Ἀρείου Πάγου (Α.Π. 61)1953, Ποινικὰ Χρονικὰ [1953] 498), νὰ ταχθῇ ὑπὲρ τῆς ἰσχύος τοῦ Α.Ν. 375. Ἀλλὰ μὲ τὴν ἀποψη πῶς τὰ θέματα κατασκοπείας καλύπτονται πλήρως ἀπὸ τὰ ἄρθρα 146, 148 καὶ 149 Π.Κ., συνέφωνησε ἀνεπιφύλακτα ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Ἀθηνῶν. (19) Ἐπίσης, τὴν 24.5.1955 τριάντα βουλευτὲς — μεταξὺ τῶν ὁποίων πολλοὶ σημερινοὶ ὑπουργοὶ τῆς Ε.Κ. — ὑπέβαλαν στὴ Βουλὴ πρόταση νόμου γιὰ τὴν κατάργησιν τοῦ Α.Ν. 375)1936. (20) Στὴν Εἰσηγητικὴ Ἐκθεσὶς τῆς σχετικῆς προτάσεως ἀναγνωρίζεται ὅτι:

« Ἐν τῇ πράξει Ἀστυνομικαὶ καὶ Στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ ἐθεώρησαν τὸν Α.Ν. 375 ὡς ὑποκατάστατον τοῦ Γ' ψηφίσματος καὶ τοῦ ν. 509)3947, διότι διατηρεῖται δι' αὐτοῦ ἡ ἀρμοδιότης τῶν Στρατοδικείων καὶ ἡ δυνάτοτης θανατικῶν καταδικῶν καὶ ἐκτελέσεων ἐπὶ ἀδικημάτων ἀναγομένων μὲν εἰς τὴν κομματικὴν καὶ πολιτικὴν δραστηριοποίησιν τοῦ διαλυθέντος καὶ ἀπηγορευμένου Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' οὐδόλως σχετιζομένων μὲ τὴν ἐξωτερικὴν ἀσφάλειαν τῆς χώρας καὶ δὴ μὲ τὴν κατασκοπεῖαν.

Ἡ ἐκκαθάρισις ὅμως τῶν ἐκ τῆς ἐνόπλου συγκρούσεως προκυψάντων καὶ θαρυτάτην ἀνωμαλίαν προξενησάντων ζητημάτων, ἡ γαλήνευσις καὶ ἡ ἡσυχία τοῦ τόπου καὶ ἡ κατασίγασις τῆς μισαλλοδοξίας καὶ τῶν παθῶν, ἀπετέλεσε πολιτικὴν ὅλων τῶν παρατάξεων ἐν τῇ χώρᾳ, ἀναγνωρίζεται δὲ ἤδη ὁμοθύμως ὅτι ἔχει ἐπιστῇ ὁ χρόνος ριζικωτέρας καὶ γενικῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν ὑπολειμμάτων τῆς κακῆς ἐκείνης περιόδου. Ἀκόμη καὶ ἡ κατάργησις τοῦ Α.Ν. 509 καὶ ἐπαναφορὰ εἰς τὴν νομιμότητα τοῦ Κ.Κ.Ε. συζητεῖται καὶ κερδίζει ἔδαφος μεταξὺ ὅλων τῶν παρατάξεων. Εἶναι ἐπομένως ἔξω τῆς νομοθετικῆς καὶ πολιτικῆς θελήσεως ὅλων τῶν παρατάξεων τὸ νὰ ἐπαναφέρεται, διὰ τὴν καταδίωξιν ἐ-

σωτερικῆς καθαρῶς φύσεως πολιτικῶν ἀδικημάτων, τὰ ὅποια ἐνδέχεται αὐριον, καταργουμένου τοῦ Ν. 509 νὰ μὴν εἶναι καὶ ἀδικήματα, ἐμμέσως καὶ διὰ τεχνασμάτων νομικῶν, ἡ ἀρμοδιότης τῶν Στρατοδικείων ἀνεκκλήτως δικαζόντων καὶ ἡ λειτουργία τῶν ἐκτελεστικῶν ἀποσπασμάτων».

Ἡ καταχώρησις τοῦ ἀποσπάσματος αὐτοῦ ἀπὸ τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν τῆς προτάσεως τῶν βουλευτῶν τῆς Ε.Κ. γιὰ τὴν κατάργησιν τοῦ Α.Ν. 375)1936, γίνεται ἐδῶ καὶ γιὰ ἓνα ἄλλο λόγο. Ἐπιφανεῖς καὶ ἡγετικοὶ παράγοντες τῆς Ε.Κ. ἀναγνωρίζουν ἀπὸ τὸ 1955 ὅτι οἱ καταδικες θάσει τοῦ Α.Ν.375)1936 μὲ ἀποφάσεις τῶν Στρατοδικείων δὲν ἀφοροῦν «κατασκόπους» ἀλλὰ ἀδικήματα «πολιτικὰ καθαρῶς ἐσωτερικῆς φύσεως, οὐδόλως σχετιζόμενα μὲ τὴν ἐξωτερικὴν ἀσφάλειαν τῆς χώρας καὶ δὴ μὲ τὴν κατασκοπεῖαν». Φθάσαμε ἤδη στὸ προκείμενο. Μὲ τὸ ἄρθρο 5 § 1 τοῦ Νομοσχεδίου τῆς Ε.Κ. ὁ Α.Ν. 375)1936 — κι' ὁ Α.Ν. 1255)1938 ποὺ τὸν τροποποίησε καὶ τὸν συνεπλήρωσε — καταργοῦνται «καθ' ὅσον ἐκρίθη ὅτι εἶναι ἐπαρκεῖς αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος» (Εἰσηγητικὴ Ἐκθεσὶς τοῦ Νομοσχεδίου), δηλαδή οἱ διατάξεις τῶν ἁρθρῶν 146, 148 καὶ 149. Ἀλλὰ οἱ καταδικασθέντες ἀπὸ τὰ Στρατοδικεῖα μὲ θάση τὸν Α.Ν. 375)1936 ἐξακολουθοῦν — μὲ ρητὴ διάταξιν τοῦ ἁρθρ. 5 § 2 τοῦ νομοσχεδίου — νὰ παραμένουν στίς φυλακές. Ἀντὶ νὰ ἀπολυθοῦν ὅπως ὅλοι οἱ πολιτικοὶ κρατούμενοι, ἀπλῶς μετριάζεται ἡ ποινὴ τους. Γιατί ἡ ἐξαίρεσις αὕτη; Ἡ ἀπάντησις δὲν εἶναι δύσκολη. Ἡ ἐξαίρεσις ἀποτελεῖ παραχώρησιν τῆς Ε.Κ. πρὸς τὴν δεξιάν. Συνδέεται μὲ τὴν «κομματικὴν καὶ πολιτικὴν δραστηριοποίησιν τοῦ διαλυθέντος καὶ ἀπηγορευμένου ΚΚΕ», τὸ σύνολο τῶν καταδικῶν αὐτῆς τῆς κατηγορίας. Καὶ ἡ Ε.Κ. δὲν σκοπεύει νὰ καταργήσῃ ἐδῶ τὸ «παρασύνταγμα». Ἡ Ε.Κ. δὲν καταργεῖ τὸν Α.Ν. 509)1947. Ἡ «κατάργησις» τῶν ἐκτάκτων μέτρων ἀφήνει ἄθικτο τὸν ν. 509)1947. Ἀλλὰ χωρὶς κατάργησιν τοῦ Α.Ν. 509)1947, ὁ οὐσιαστικὸς ἐκδημοκρατισμὸς τῆς χώρας μας εἶναι πεντακάθαρος ἐμπαιγμός. Ὁ Α.Ν. 509)1947 ἔθεσε ἐκτὸς νόμου τὸ ΚΚΕ καὶ ἀπετέλεσε τὸ ἔρεισμα γιὰ τὴν «νομιμοποίηση» κάθε παρανομίας. Ὁλόκληρο τὸ νομικὸ καθεστῶς τῆς ἀνωμαλίας κατὰ θάσιν ἐδῶ στηρίζεται. Ἡ κατάργησις τοῦ Α.Ν. 509)1947 καὶ ἡ νομιμοποίησις τοῦ Κ.Κ.Ε., εἶναι ἡ *contictio sine qua non* γιὰ τὴν ἀναστήλωσιν τῆς Δημοκρατίας στὴν Ἑλλάδα. Ἡ ἐκτὸς νόμου θέσις τοῦ

ΚΚΕ αποτελεί ευθεία παραβίαση τῆς ἀρχῆς τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, πού θεμελιούται σέ ὅλο τὸ λαὸ ἀδιαιρέτως. Γιὰ τὸ λαὸ ἀδιαιρέτος εἶναι ὁ πολιτικός θίος καὶ ισότιμος καὶ ἐλεύθερος μεταξὺ τῶν ἀτόμων ἢ ὁμάδων καὶ τάξεων του. Ἡ δημιουργία ἀποθλήτων τῆς πολιτικῆς δραστηριότητος, κλονίζει ἐκ θάθρων τοὺς δημοκρατικούς θεσμούς. Ἡ ἐργατικὴ τάξις ἔχει ἀναφαίρετα δικαιώματα στὴν ἐθνικὴ ζωὴ τῆς χώρας. Ἡ ἄρνηση σ' αὐτὴν τοῦ δικαιώματος τῆς νόμιμης πολιτικῆς ἐκπροσωπήσεως καὶ δραστηριότητος — τὸ ΚΚΕ εἶναι κόμμα τῆς ἐργατικῆς τάξεως μὲ ἱστορία ἡμίσεος περίπου αἰῶνος, ἀπὸ τὸ 1918 — εἶναι ἀντισυνταγματικὴ καὶ παράνομη, ἀνελεύθερη καὶ ἀντιδημοκρατικὴ. Ἡ Ε.Κ. ἀντιδρᾷ στὴ νομιμοποίηση τοῦ ΚΚΕ μὲ ἀληθινὰ κριτήρια κομματικά καὶ ταξικά. Διατηρεῖ τὸν Α.Ν. 509) 1947 καὶ γιατί μὲ τὸ νόμο αὐτὸν θεωρεῖται ἀδίκημα ἄξιο τῆς θανατικῆς ποινῆς γενικὰ ἢ διὰ δόση ἀνατρεπτικῶν ἰδεῶν. Ἔτσι ὁ ν. 509) 1947 προσφέρει τὴ «νομικὴ» θάση στὸν ἀντικομμουνισμό. Ἡ Δεξιὰ ὑψωσε τὸν ἀντικομμουνισμό σὲ κρατικὴ ἰδεολογία. Εἶναι τὸ ἰδεολογικὸ ἐποικοδόμημα τοῦ νομικοῦ καθεστῶτος τῆς ἀνωμαλίας, ἀλλὰ καὶ οἱ θεωρητικὲς θέσεις τοῦ «παρασυντάγματος». Εἶναι γεγονός ὅτι ποικιλώνυμοι μηχανισμοὶ τῆς Δεξιᾶς ἔχουν καταστήσει τὸν ἀντικομμουνισμό κερδοσκοπικὴ ἐπιχείρηση. Ἡ προβολὴ τοῦ ἀντικομμουνισμοῦ ὡς κρατικῆς ἰδεολογίας ἐξυπηρετεῖ εὐθέως τὰ συμφέροντα ὅλων αὐτῶν τῶν ἐμπόρων τῶν ἰδεῶν. Ἡ Ε.Κ., μὲ τὸν «διμέτωπο» ἀγῶνα της, στὴν οὐσία ὑπηρετεῖ τὶς σκοτεινὲς ἐπιδιώξεις τῆς δεξιᾶς. Ἀπὸ κοινωνιολογικὴ ἀποψη οἱ ρίζες θέβαια τοῦ ἀντικομμουνισμοῦ εἶναι θαυότερες. Ἀπὸ τὸ «Δόγμα Τρούμαν» ὡς τὸ ΝΑΤΟ, δὲν μεσολάβησε μόνο ἡ ἀτομικὴ διπλωματία καὶ ὁ ψυχρὸς πόλεμος. Ὁλοκληρώθηκε καὶ ἡ θεωρητικὴ ἐπεξεργασία τῆς σύγχρονης ἰδεολογίας τοῦ διεθνοῦς ἱμπεριαλισμοῦ. Ἀφετηρία της οἱ ἰδεολόγοι τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ἐπεκτατισμοῦ, ὅπως οἱ Χένρυ Λιούς, Μ. Σπίκμαν, Οὐῶλτερ Λίπμαν, Τζοτζέφ Τζῶνς κ.ἄ. μὲ τὶς ἀπολογητικὲς θεωρίες τους γιὰ τὸν «ἀμερικανικὸ αἰῶνα» ἢ τὴν «Συμφιλίωση τοῦ Ἀτλαντικοῦ» κλπ. Οἱ διακηρύξεις γιὰ τὴν παγκόσμια πνευματικὴ καὶ πολιτιστικὴ ἡγεμονία τῶν Η.Π.Α. μὲ τὸ ἔνδυμα τῶν ὑψηλῶν ἀξιῶν τῆς «Δύσεως» πού ἄρχισαν κι' ὅλας ἀπὸ τὸ 1941, πῆραν στὶς ἡμέρες μας τὶς διαστάσεις καὶ τὸ βάθος μιᾶς πνευματικῆς ἀντεπαναστάσεως, μὲ κύρια γνωρίσματα τὸ νεοφασισμὸ καὶ τὸ νεοαποικισμὸ τῆς «Ἀτλαντικῆς» ἰδεολογίας. Μιὰ σειρά κέντρα τοῦ διεθνοῦς ἱμπεριαλισμοῦ ἐκπορεύουν σήμερα τὴν θεωρητικὴ ἀπολογία καὶ τὴν ἰδεολογικὴ διακήρυξη ὅλων τῶν

δραστηριοτήτων τοῦ ΝΑΤΟ μέσα σ' ἓνα κλίμα ὑστερικῆς ἀντικομμουνιστικῆς ψυχολογίας. Στὴν πρώτη γραμμὴ ἡ Οὐάσιγκτων καὶ ἡ Μπόν. Ἡ συστηματικὴ καλλιέργεια αὐτοῦ τοῦ κλίματος ἐπιτρέπει στὸν διεθνῇ ἱμπεριαλισμὸ νὰ ὑποβάλλει σὲ μεγάλη δοκιμασία τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα καὶ τοὺς ἐλεύθερους θεσμούς στὶς χώρες τοῦ ΝΑΤΟ χάριν τῶν συμφερόντων του. Χέρι μὲ χέρι τὸ ἀστυνομικὸ κράτος μὲ τὴν «ἀτλαντικὴ» ἰδεολογία τοῦ ἀντικομμουνισμοῦ. Ἡ μὴ καταδίκη τοῦ ἀντικομμουνισμοῦ, καὶ μάλιστα ὡς ἐπίσημης κρατικῆς ἰδεολογίας, ἀπὸ τὴν Ε.Κ. φανερῶνει τοὺς στενοὺς ἰδεολογικοὺς δεσμούς της μὲ τὴν Δεξιὰ. Ἐδῶ θρίσκεται ἡ ἐξήγηση τοῦ νέου index (21). Ἐδῶ ἔχει τὴν αἰτία της ἡ αὐστηρὴ καὶ ἀδικοιολόγητη τιμωρία τοῦ «φαντάρου τῆς πορείας». Ἡ νομοτέλεια τῆς δημοκρατικῆς ἀσυνέπειας τῆς Ε.Κ. στὸ κεντρικὸ πρόβλημα τοῦ ἐκδημοκρατισμοῦ, θρίσκεται στὴν κοινωνικὴ της θέση. Ὅπως νάχει τὸ πρᾶγμα, ὅσο γεγονὸς εἶναι ὅτι ὁ Α.Ν. 509) 1947 προσφέρει τὴ «νομικὴ» θάση γιὰ τὴν δίωξη τῶν κομμουνιστικῶν ἰδεῶν, ἄλλο τόσο γεγονὸς εἶναι ὅτι μὲ τὴν μὴ κατάργησή του, διαιώνίζει τὸ νομικὸ καθεστῶς τῆς ἀνωμαλίας. Ἡ διατήρηση τοῦ Α.Ν. 509) 1947 ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸ νομοσχέδιο τῆς Ε.Κ., κάθε σπουδαιότητα. Μειώνει τὴ σημασία ἀκόμη καὶ δύο - τριῶν θετικῶν σημείων τοῦ νομοσχεδίου, ὅπως λ.χ. τὴ σημασία τῶν διατάξεων τοῦ ἀρθροῦ 1 καὶ 6 § 1. Μὲ τὸ ἀρθρο 1 τοῦ νομοσχεδίου τῆς Ε.Κ. καταργοῦνται τὰ ψηφίσματα Γ', ΛΑ', ΛΒ' καὶ ΚΣΤ' τῶν ἐτῶν 1946 - 1947. Ἀλλὰ ὁ Α.Ν. 509) 1947 διατηρεῖται. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι οἱ καταργούμενες διατάξεις κατ' οὐσίαν διατηροῦνται μέσα στὸν χῶρον τῶν διατάξεων τοῦ Ν. 509) 1947. Ἐπίσης, μὲ τὸ ἀρθρο 6 § 1 τοῦ νομοσχεδίου τῆς Ε.Κ. καταργεῖται τὸ περιθώρητο χιτλερικὸ ἀρθρο (22) 6 τοῦ ν. 4234) 1962, πού χαρακτηρίζει in abstracto καὶ τιμωρεῖ ὡς ἔγκλημα τὴν διὰ δόση ἀνατρεπτικῶν (κομμουνιστικῶν - - προοδευτικῶν) ἰδεῶν καὶ συντηρεῖ τὸν ἀντικομμουνισμό, ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸ ἀρθρο 6 § 1 τοῦ νομοσχεδίου τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἀξίας του. Μήπως ἔδωσε λίγες ἀφορμὲς «εἰς παρερμηνείας ἐπικινδύνους διὰ τὰς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν» — παρερμηνεῖς πού πληρώθηκαν μὲ αἷμα καὶ μὲ δεκάδες ἐτῶν φυλακίσεως — ὁ ν. 509) 1947;

ν

Ἐκτόπιση. Πιστοποιητικὰ κοινωνικῶν φρονημάτων. Στερήσεις ἰθαγενείας. Ἐπαναπατρισμὸς πολιτικῶν προσφύγων.

Τὸ μέτρο τῆς ἐκτοπίσεως ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού χρησιμοποιήθηκε γιὰ τὴν δίω-

ξη τῶν κοινωνικῶν (κομμουνιστικῶν) ἰδεῶν, ἐπῆρε ὡς τις μέρες μας τὸν χαρακτήρα μεγάλου κοινωνικοῦ προβλήματος. Στὸ γῶρο τοῦ Κοινοῦ Ποινικοῦ Δικαίου ἀνέκαθεν ἡ ἐκτόπιση ὑπῆρξε μιᾶ μορφῇ περιορισμοῦ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου νὰ ἐκλέγει τὸν τόπο τῆς διαμονῆς του. Ἀφετηρία τῆς στάθηκε ἡ ἀνάγκη νὰ καταπολεμηθεῖ ἡ ληστεία (ν. ΤΟΔ') 1871). Ὁ ἰσχύων Ποιν. Κῶδιξ στὸ ἄρθρο 73 ἐννοεῖ τὴν ἐκτόπιση ὡς παρακολουθηματικὴ ποινὴ ποὺ ἐπιβάλλεται μὲ τὴν ἀπόφαση τῆς καταδίκης ἀπὸ τὸ δικαστήριον. Ἐκτόπιση ἑδικαστικὴ προβλέπουν ἀκόμη καὶ οἱ εἰδικοὶ νόμοι ΓΩΛΣΤ') 1911 «περὶ ζωοκλοπίας καὶ ζωοκτονίας», ὁ ν. 5539) 1932 «περὶ μονοπωλίου ναρκωτικῶν» καὶ μερικοὶ ἄλλοι ποὺ τοὺς διετήρησε σὲ ἰσχύ τὸ ἄρθρο 466 Π.Κ. Πρέπει νὰ τονίσουμε ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἡ ποινὴ τῆς ἐκτοπίσεως δὲν ὑπάρχει — ἔστω καὶ μὲ τὴν ἐγγύηση τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως — σὲ καμμιά ἄλλη χώρα. Μέχρι τὸ 1930 ὑπῆρχε στὴν Ἰταλία μὲ τὸ ὄνομα *confino* καὶ χαρακτηρίζοταν ὡς *renga restrictiva della liberta* (23). Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ καταργήθηκε μὲ τὸν Π.Κ. τοῦ 1930. (24) Στὴν Ἑλλάδα, ὅχι μόνο παρέμεινε, ἀλλὰ καὶ ἐξέφυγε ἀπὸ τὰ δικαστικά της πλαίσια. Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἐκτοπίσεως σὲ χιλιάδες πρόσωπα, ἐξαιτίας μόνο τῶν φρονημάτων τους, ἀλλοίωσε τὸν χαρακτήρα τῆς ὡς ἀπλοῦ μέτρου περιοριστικοῦ τῆς ἐλευθερίας κινήσεως καὶ διαμονῆς. (25) Ἐπὶ ἔτη καὶ ἔτη χιλιάδες ἐξορίστων ὑποχρεώονταν σὲ περιορισμὸ ἀναγκαστικὸ στὰ «στρατόπεδα συγκεντρώσεως» (ν. 117) 1936 — ν.δ. 1409) 1942) καὶ ὑποβάλλονταν σὲ «πειθαρχημένη διαβίωση», στερημένοι καὶ τῶν πιὸ στοιχειωδῶν ἐλευθεριῶν τους, στὴ διάθεση τῆς αὐθαίρεσας καὶ τῶν βασανιστηρίων τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς (ν. 511) 1947). Ἔτσι ἐξελίγη ἡ ἐκτόπιση σὲ στυγνὸ μέτρο στερήσεως τῆς ἐλευθερίας καὶ μὲ τὴν νέα του μορφή ἀπέβη ἡ ἀπειλὴ καὶ τὸ ἄγχος τοῦ δημοσίου βίου τῶν Ἑλλήνων (26). Ἡ Δεξιὰ ἔκαμε εὐρύτατη χρῆση καὶ κατάχρηση αὐτοῦ τοῦ μέτρου. Θὰ παραμένουν στίγματα γιὰ τὸν πολιτισμὸ μας τὰ στρατόπεδα τῆς Μακρονήσου καὶ τοῦ Ἀη - Στράτη. Ἡ πάλιν τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων τῆς χώρας μας μὲ τὴν διεθνῇ συμπαράσταση, ἀνάγκασαν τὴν ΕΡΕ νὰ «καταρνήσῃ» τὸ στρατόπεδο τοῦ Ἀη - Στράτη. Ἀλλὰ διετήρησε τὴν διοικητικὴ ἐκτόπιση μὲ περιεχόμενο ἀτομικῆς ἐξοντώσεως καὶ θά ἐξορίστω. Γιὰ τὴν ἀντισυνταγματικότητά τῆς διοικητικῆς ἐκτοπίσεως γράφτηκαν ἀπὸ ἔγκυρους νομικοὺς παράγοντες πολλά. Ὡς διοικητικὸ μέτρο διώξεως ἰδεῶν καταπολεμήθηκε μὲ θαρραλέα ὅσο καὶ ἐπιστημονικὴ ἐπιχειρηματολογία ἀπὸ τοὺς Ἑλληνες Νομικούς. (27) Καὶ ἡ Ε.Κ. ὑποσχέθηκε τὴν ἐξαφάνιση τοῦ αἵσχους τῆς

ἐξορίας. Στὸ νομοσχέδιό της ἀφιερώνει γιὰ τὴν ἐκτόπιση τέσσερα ἄρθρα. Τὰ ἄρθρα 8 - 11. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐμφανίζεται ἡ Ε.Κ. ἀσυνεπῆς. Δὲν καταργεῖ τὴν ἐκτόπιση. Ἡ ἐκτόπιση προσώπων «ὡς ὑπόπτων τελέσεως ἀξιοποίνων πράξεων ἢ διαταράξεως τῆς δημοσίας τάξεως ἢ δι' ἄλλον τινὰ λόγον» (ἄρθρ. 8, ἐδ. 1 Νομοσχεδίου) παραμένει ἀκέραιη. Μάλιστα μὲ τὸ ἄρθρο 8, ἐδ. 1 ἀποκτᾷ πλήρες νομικὸ κύρος. Ἡ «δικαστικοποίηση» τῆς ἐκτοπίσεως ἀφήνει ἄλυτα ὅλα τὰ ζητήματα ποὺ τὴν ὕψωσαν σὲ κοινωνικὸ πρόβλημα — νομικά, πολιτικά, διοικητικά, κοινωνικά. Τὸ κριτήριον παραμένουν πάντοτε ἀστυνομικά. Τὸ μέτρο θὰ ἐπιβάλλεται ἐναντίον τῶν «υπόπτων». Ἀλλὰ, τὸ πρόβλημα τῆς διώξεως τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἠθῶν, — μὲ τὴν ποινὴ τῆς ἐκτοπίσεως θὰ πλήττεται ὁ «ὑπόπτος» κι' ὅχι ὁ ἀποδεδειγμένος «ἐνοχος» —, παραμένει ἄλυτο. Ἡ ἐκτόπιση καὶ πάλιν στὴν οὐσία της παραμένει διοικητικὴ. Ἡ ἀντικατάσταση τῆς «Ἐπιτροπῆς Ἀσφαλείας» μὲ τὸ Συμβούλιον τῶν Πλημμελειοδικῶν, δὲν ἀλλάζει τὰ πράγματα. Καὶ πάλιν ὁ οὐσιαστικὸς εἰσηγητὴς θὰ εἶναι ὁ ἀστυνόμος. Γιὰ τὴν τύχη τῶν ἐκτοπιζομένων ἡ ἀστυνομικὴ εἰσήγηση θὰ ἔχει ἀποφασιστικὴ σημασία. Ἡ διαδικασία στὸ Συμβούλιον τῶν Πλημμελειοδικῶν (ἄρθρα 9 - 11 Νομοσχεδίου) δὲν ἔχει ἐξ ἀντικειμένου τίς ἐγγυήσεις τῆς «ἐπ' ἀκροατηρίου» διαδικασίας. Ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς Εἰσηγητικῆς Ἐκθέσεως ὅτι δῆθεν «τὸ μέτρον τῆς ἐκτοπίσεως τοῦ λοιποῦ θὰ ἀποφασίζεται μόνον κατόπιν ἀποφάσεως τῆς τακτικῆς δικαιοσύνης καὶ μετὰ προηγουμένην διαδικασίαν ἐνώπιον αὐτῆς» δὲν εἶναι ἀκριβές. Τὸ Συμβούλιον τῶν Πλημμελειοδικῶν δὲν εἶναι «τακτικὴ δικαιοσύνη» κι' ἄς ἀποτελεῖται ἀπὸ τακτικοὺς δικαστές. Μόνο τὸ Ποινικὸ Δικαστήριον εἶναι «τακτικὴ» Δικαιοσύνη. Ὁ κίνδυνος ἔτσι νὰ μεταβληθεῖ τὸ Συμβούλιον Πλημμελειοδικῶν καὶ οἱ ἀποφάσεις του σὲ μέσο διώξεως τῶν ἰδεῶν εἶναι μέγας. Αὐτὸ θὰ ζημιώσει πολλαπλῶς τὴ δικαιοσύνη.

Τὸ νομοσχέδιο διαπνέεται ἀπὸ ἓναν ἔντονον ἀντικομμουνισμό. Αὐτὸ εἶναι τὸ πνεῦμα του. Ἡ διατήρηση τοῦ ν. 509) 1947, ἡ ἐξαίρεση τῶν καταδίκων τοῦ ν. 375) 1936, ἡ «ὑπὸ ὄρους» ἀπόλυση τῶν πολιτικῶν κρατουμένων, ἡ μὴ νομιμοποίηση τοῦ ΚΚΕ, ἡ διατήρηση τοῦ θεσμοῦ τῆς ἐκτοπίσεως, ὅλα αὐτὰ τὸ ἀντικομμουνιστικὸ πνεῦμα τοῦ νομοσχεδίου ὑπηρετοῦν. Καὶ ἡ ρύθμιση τῶν ἄλλων ἐκκρεμῶν θεμάτων τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς αὐτὸ τὸ πνεῦμα προδίδει.

Ἡ ἴδια ἀσυνεπῆς τακτικὴ τῆς Ε.Κ. καὶ στὰ πιστοποιητικὰ κοινωνικῶν φρονημάτων. Δὲν τὰ καταργεῖ μὲ τὸ νομοσχέδιον πλήρως καὶ ὀριστι-

κῶς. Οἱ ἐξαιρέσεις τοῦ ἄρθρου 7§2 ἀναιροῦν τὸν κανόνα. Ἀπλῶς μεταβιβάζονται οἱ ἀρμοδιότητες τοῦ Συμβουλίου Νομιμοφροσύνης στὸ Δικαστήριο τῶν Πλημμελειοδικῶν. Κατὰ τὰ ἄλλα τὰ πιστοποιητικὰ κοινωνικῶν φρονημάτων διατηροῦνται σὲ εὐρύτατες κατηγορίες προσώπων. Τὸ ἄρθρο 7§2 ἀναφέρει τοὺς δημοσίους, δημοτικούς, κοινοτικούς ὑπαλλήλους, τοὺς ὑπαλλήλους Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου ἢ Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων ἢ Κοινῆς Ὁφελείας Ἐπιχειρήσεων, καθὼς καὶ τοὺς ὑπαλλήλους καὶ ἐργάτες ὧν τῶν ἐργασιῶν ποὺ συνδέονται μὲ τὴν ἐθνικὴ ἄμυνα καὶ τὴν δημόσια ἀσφάλεια. Καὶ τοὺς ἀναφέρει χωρὶς διάκριση, ὅλους ἀνεξαιρέτως: ἰσοβίους, μονίμους, ἐκτάκτους καὶ ἐπὶ συμβάσει δημοσίου δικαίου. Ὅσο γιὰ τὰ κριτήρια καὶ πάλι τὰ ἴδια: ἀ σ τ υ ν ο μ ι κ ᾶ.

Τὰ ἄρθρα 12 - 13 ἀσχολοῦνται μὲ τὴν «ἐπίλυσιν θεμάτων σχετικῶν μὲ τὴν ἔκπτωσιν τῆς ἰθαγενείας».

Μὲ τὸ ἄρθρο 4 τοῦ Ν.Δ. 4234)1962, ποὺ κατὰ τὴν εἰσήγηση τοῦ Νομοσχεδίου «ἀποτελεῖ ἀνάπτυξιν τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 20§1 ἐδ. γ' Ν.Δ. 370)1955 «περὶ Κώδικος Ἑλληνικῆς Ἰθαγενείας», θεσπίζεται ἡ ἀπώλεια τῆς ἐλληνικῆς ἰθαγενείας «λόγῳ ἐκπτώσεως εἰδικῶς διὰ τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ δρῶντας ἢ δράσαντας ἀντεθνικῶς πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν σκοπῶν διαλυθέντων ἢ διαλυθησομένων κομμάτων καὶ ὀργανώσεων». Ἐπίσης στὸ Ν.Δ. 4234)1962 δὲν ὑπάρχει διάταξη, ποὺ νὰ προβλέπει τὴν δυνατότητα ἀνακτήσεως τῆς ἐλληνικῆς ἰθαγενείας στὶς περιπτώσεις ἀφαιρέσεώς της γιὰ ἀντεθνικὴν δραστηριότητα.

Καὶ εἶναι μὲν ἀλήθεια ὅτι τὸ ἄρθρο 12 §5 τοῦ Νομοσχεδίου καταργεῖ τὸ ἄρθρο 2 τοῦ ΑΖ')1947 Ψηφίσματος περὶ ἀποστερήσεως τῆς ἐλληνικῆς ἰθαγενείας προσώπων ἀντεθνικῶς δρῶντων εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἀλλὰ εἶναι ἐξ ἴσου ἀληθές ὅτι τὸ ἀντισυνταγματικὸ ἄλλωστε αὐτὸ Ψήφισμα ἔπαψε νὰ ἰσχύει λόγῳ «λήξεως τῆς ἀνταρσίας», πρᾶγμα ποὺ ρητῶς ἀναγνωρίζει καὶ ὁ φασιστικὸς νόμος τῆς ΕΡΕ 4234)1962. Ὡστε ἡ προσφορὰ τῆς Ε.Κ. πέφτει — χωρὶς ἄλλο «ἠθελημένως» — εἰς τὸ κενόν. Πέρα ὅμως ἀπὸ τὸ γεγονός τοῦτο, τὸ δρᾶμα τῶν δεκάδων χιλιάδων ἐκπατρισμένων διαιωνίζεται. Ἡ Ε.Κ. ἀρνεῖται εὐθέως τὸν ἐπαναπατρισμὸν τῶν πολιτικῶν προσφύγων τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἀλλὰ μιὰ ἰδιαιτέρως σημαντικὴ παραχώρησις πρὸς τὴν Δεξιὰ. Ἀλλὰ μιὰ ἀπόδειξη τῶν παλινδρομήσεων τῆς Ε.Κ. Καὶ πάλι τὸ «παρασύνταγμα» ἐν πλήρει δράσει. Γιὰ τὴν ἀντισυνταγματικότητα τῶν στερήσεων τῆς ἰθαγενείας οἱ Ἕλληνες νομικοὶ προέβαλαν πειστικὴ ἐπιχειρηματολογία. (28) Ἡ Ε.Κ. δὲν δίνει λύση. Μὲ τὸ νομοσχέδιο διατηρεῖται τὸ ἀνώμαλο νομικὸ καθεστὼς τῶν στερήσεων. Καὶ ἡ ἀνάκτηση

τῆς ἰθαγενείας ὑποβάλλεται καὶ πάλι σὲ ἀστυνομικὰ κριτήρια.

VI

Πολιτικοὶ κρατούμενοι. Τὸ πολιτικὸ ἔγκλημα στὴν Ἑλλάδα.

Μὲ τὸ νομοσχέδιο τῆς Ε.Κ. καὶ τὶς ἀπολύσεις τῶν 420 πολιτικῶν κρατουμένων ποὺ προηγήθηκαν, τὸ θέμα τῶν πολιτικῶν κρατουμένων δὲν κλείνει. Ὅσο θὰ ὑπάρχει ἔστω καὶ ἓνας πολιτικὸς κρατούμενος, θὰ παραμένει τὸ πρόβλημα τοῦτο ἀνοικτό. Πολὺ περισσότερο ὅταν σήμερα ἡ Ε.Κ. ἐξακολουθεῖ νὰ κρατᾷ δεσμίους 120 πολιτικούς κρατουμένους. Ἡ ἀπόλυση ὧν τῶν πολιτικῶν κρατουμένων συνδέεται ἄμεσα μὲ τὸν ἐκδημοκρατισμὸ τῆς χώρας. Εἶναι γεγονὸς ὅτι οἱ 120 πολιτικοὶ κρατούμενοι ποὺ παραμένουν στὶς φυλακὲς ἀνήκουν τυπικὰ στὴν κατηγορία τῶν «κατασκόπων» τοῦ ν. 375)1936. Ἐγινε ἤδη λόγος πρὸ πάντων γι' αὐτούς. Ἡ ἰδιότητά τους ὡς «πολιτικῶν» κρατουμένων ἔχει ὁμολογηθεῖ — ὅπως στὴν περίπτωση τῆς Εἰσηγητικῆς Ἐκθέσεως ποὺ συνέταξαν μὲ τὴν πρόταση νόμου γιὰ τὴν κατάργηση τοῦ ν. 375)1936 τὸ 1955 — ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς ἡγετικούς παράγοντες τῆς Ε.Κ. Ἀπὸ τὴν μεταδεκεμβριανὴ περίοδο ὡς τὶς ἡμέρες μας, τὸ πολιτικὸ ἔγκλημα στὴν Ἑλλάδα παρουσιάζει μιὰ δραματικὴ ἐπικαιρότητα. (29) Ἀξίζει ἐδῶ, μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ θέματος τῶν πολιτικῶν κρατουμένων, μιὰ εἰδικώτερη ἔρευνα τοῦ θέματος ἀπὸ νομικὴ ἀποψη. Τὰ συμπεράσματα ποὺ θὰ ἀκολουθήσουν, εἶναι μιὰ ἀποστομωτικὴ ἀπάντηση στὶς ἀντιρρήσεις ποὺ πρόβαλε ἡ Δεξιὰ — καὶ ὡς ἓνα σημεῖο ἀποδέχεται καὶ ἡ Ε.Κ. ὅπως δείχνει ἡ παραμονὴ στὶς φυλακὲς τῶν 120 καταδίκων τοῦ ν. 375 — καὶ ποὺ κατέστησαν βασανιστικὴ τὴ λύση τοῦ προβλήματος διαιωνίζοντάς το ἀκόμη.

Ἡ διάκριση τῶν ἐγκλημάτων σὲ κοινὰ καὶ πολιτικὰ εἶναι μιὰ δημοκρατικὴ κατάκτηση τῶν ἀστικῶν ἐπαναστάσεων — βασικὰ τῆς μεγάλης Γαλλικῆς τοῦ 1879. Πρὶν, στὸ Μεσαίωνα, ποὺ τὸ πρόσωπο τοῦ βασιλέως συνεχέετο μὲ τὴν ἐννοια τοῦ κράτους, στὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα ἐπιβάλλονταν βαρύτερες ποινὲς καὶ ἡ ἐκτέλεση τῆς θανατικῆς ποινῆς γινόταν μὲ χίλιους δυὸ φρικτοὺς τρόπους — λ.χ. ἀπαγχονισμὸ, ἀποκεφαλισμὸ μὲ τσεκούρι, καρμανιόλα, χτίσιμο στὸν τοῖχο, θάψιμο ζωντανοῦ, κάψιμο στὴ φωτιά ἢ μὲ λάδι, στραγγαλισμὸς, παλούκωμα κλπ. — ποὺ παράλλαζαν ἀνάλογα μὲ τὴν κοινωνικὴ θέση τῶν καταδίκων μελλοθανάτων. (30) Τὰ κοινὰ ἐγκλήματα ἦταν ἓνα εἶδος ἰδιωτικῆς ὑποθέσεως μεταξὺ δράστου καὶ θύματος Garraud: Traite théorique et pratique du droit pénal Français 3η ἐκδ., II 476). Ἀπὸ τὴν Γαλλικὴ Ἐπανάσταση κι' ὕστερα ἀλλάζει πρὸς τὴν στάση τῆς πολιτείας

ἀπέναντι στὰ πολιτικά ἐγκλήματα. Καί με τὴν Ἐπανάσταση τοῦ 1830 συντελεῖται ὁ ὁριστικός ἀποχωρισμός τους ἀπὸ τὰ κοινά. Τότε καθιερώθηκαν γιὰ τὰ πολιτικά ἐγκλήματα ἐλαφρότατες ποινές καὶ μιὰ σειρά «ἐγγυήσεις» ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων. (31) Ἡ σπουδαιότερη μέσα στὶς «ἐγγυήσεις» αὐτές ἦταν ἡ κατάργηση τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου στὰ πολιτικά ἐγκλήματα. Στὴν Ἑλλάδα ὅλα τὰ Συντάγματα (ἄρθρ. 18 τοῦ 1864) 1911, ἄρθρ. 17 τοῦ 1927, ἄρθρ. 18 Συντάγματος 1952) τὸ ἀνεγνώρισαν. Ἀλλὰ τί εἶναι πολιτικὸ ἐγκλημα;

Ὁ νομοθέτης δὲν καθορίζει τί εἶναι πολιτικὸ ἐγκλημα. Ἀφῆσε τὸν ὅρισμό τοῦ πολιτικοῦ ἐγκλήματος στὴν Ἐπιστῆμη τοῦ Δικαίου καὶ τῇ Νομολογίᾳ. Στὴν ἐπιστῆμη δόθηκαν ἄπειροι ὅρισμοί. Ὅλοι τους ὅμως στηρίζονται λίγο-πολύ σὲ περιγραφικὰ στοιχεῖα ποὺ ἀναφέρονται στὴν ἐσωτερικὴ ἢ ἐξωτερικὴ ἀσφάλεια τῆς χώρας. Ἡ νομολογία τῶν Δικαστηρίων δέχεται ὡς πολιτικὸ ἐγκλημα ἐκεῖνο ποὺ «στρέφεται κατὰ τῆς Πολιτείας καὶ προσβάλλει τὰ δικαιώματα αὐτῆς ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει καὶ ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν ἀνατροπὴν τῆς ὑπαρχούσης πολιτειακῆς καταστάσεως» (Α.Π. 380) 1923). Ἔτσι θεωρεῖται λ.χ. πολιτικὸ ἐγκλημα ἡ ἐσχάτη προδοσία, ἀλλὰ δὲν εἶναι πολιτικὸ ἐγκλημα ἡ ἀνθρωποκτονία ποὺ ἔγινε γιὰ πολιτικούς λόγους. Καὶ πάλι, ἡ ἐσχάτη προδοσία ὅταν συνοδεύεται ἀπὸ ἄλλο κοινὸ ἐγκλημα λ.χ. ἀνθρωποκτονία γιὰ τὴν ἐπικράτησή της, δὲν εἶναι «ἀπλὸ» ἀλλὰ «σύνθετο» πολιτικὸ ἐγκλημα ποὺ ἐπισύρει τὴν ποινὴ τοῦ θανάτου. Ἡ διάκριση ἀνάμεσα στὰ ἀπλὰ καὶ σύνθετα πολιτικά ἐγκλήματα εἶναι ἀσαφής. Ἐπιτρέπει, σὲ συνδυασμὸ με τὴν ἔλλειψη νομοθετικοῦ ὁρισμοῦ τοῦ πολιτικοῦ ἐγκλήματος, συγχύσεις ὁρίων ποὺ ἀφήνουν περιθώρια παρεμβολῆς — ἀνάλογα με τὶς περιστάσεις τῆς τρεχούσης πολιτικῆς ζωῆς — σ κ ο π ι μ ο τ ῆ τ ω ν. Ἀπὸ δῶ οἱ δυνατότητες γιὰ καταστρατηγήσεις τῶν ἄρθρ. 6 καὶ 18 τοῦ Συντάγματος. Ἦδη ἀπὸ τὸ 1929 ὁ Κ. Τσουκαλᾶς (Ὁρκωτὰ Δικαστήρια, Ι, σ. 213) ἐχαράκτηρισε τὰ «κομμουνιστικὰ ἀδικήματα» ὡς κοινά. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος, λ.χ. με τὶς ἀποφάσεις του 244) 1933 καὶ 570) 1930, ἀπεφάνθη ὅτι τὰ ἀδικήματα τῶν ἀντικομμουνιστικῶν νόμων 4229) 1929 «περὶ μέτρων ἀσφαλείας τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος» — τὸ περιώνυμο «Ἰδιώνυμο» — καὶ 1075) 1938 δὲν εἶναι πολιτικά ἐγκλήματα. Ἐπίσης καὶ γιὰ τὰ ἀδικήματα τοῦ Γ' Ψηφίσματος, τοῦ Α.Ν. 509) 1947 καὶ τοῦ Α.Ν. 375) 1936. Ὁ Ἄρειος Πάγος ἀπεφάνθη ἐπίσης, λ.χ. με τὴν 228) 1954 ἀπόφασή του, πὼς εἶναι κοινὰ καὶ ὄχι πολιτικά. (32) Φυσικά, ἡ νομολογιακὴ αὐτὴ ἄποψη τοῦ κοινοῦ ἐγκλήματος στὶς περιπτώσεις τῶν «ἐκτάκτων μέτρων» (Γ') 1946 Ψήφισμα, Α.Ν. 509) 1947, Α.Ν. 375) 1936), ἐπέτρεψε στὴν

ΕΡΕ νὰ ἰσχυρίζεται πὼς στὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχει θέμα πολιτικῶν κρατουμένων, ἀλλὰ κοινῶν ἐγκληματιῶν, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ πείθει κανένα, ἀφοῦ στὴν πράξη γιὰ τὴν ἀπόλυσή τους ἀπεφάσισε ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης με βάση τὸ γεγονός ὅς ἂν ἔγινε ἢ ὄχι δὴλωση ἀποκηρύξεως τῶν κομμουνιστικῶν ἰδεῶν καὶ ὁργανώσεων ἀπὸ τὸν συγκεκριμένον κρατούμενον. Ἄς συνεχίσουμε ὅμως τὴ νομικὴ ἀνάλυση.

Πρῶτοι οἱ θετικοὶ με ἐπικεφαλῆς τὸν Ε. Ferrì ἀντιμετώπισαν τὸ πολιτικὸ ἐγκλημα με γνώμονα ὄχι τὰ περιγραφικὰ - ἀντικειμενικὰ στοιχεῖα τῆς πράξεως, ἀλλὰ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἐγκληματοῦ. Ὁ Ε. Ferrì γράφει:

—Κάθε ἐγκλημα ποὺ γίνεται ἀπὸ λόγους πολιτικούς, πρέπει νὰ χαρακτηρίζεται ὡς πολιτικὸ γιατί ἀποφασιστικὸ στοιχεῖο εἶναι τὸ προσωπικὸ καὶ ψυχολογικὸ τῶν αἰτίων ποὺ τὸν ὥθησαν στὴν πράξη. Ἄν ἡ αἰτία του εἶναι καὶ σκοπὸς ἡ οἰκονομικὴ ἢ ἠθικὴ ἢ κοινωνικὴ ἢ πολιτικὴ κλπ., καλυτέρεψη τοῦ συνόλου τῶν πολιτῶν, εἶναι ἀδιάφορο τί λογῆς ἀδίκημα ἔγινε. (Ε. Ferrì Εἰσήγησή του στὸ (Prozetto preliminare di codice penale Italiano per i delitti ἀριθ. (13)

Ἡ ἄποψη τοῦ Ε. Ferrì ὑπῆρξε ἓνα μεγάλο βῆμα. Δὲν ἔχει σημασία ἂν ἡ πρακτικὴ τοῦ δικαίου πῆρε ἄλλο δρόμο. Ἄς μὴ ξεχνοῦμε πὼς τὸ δίκαιο εἶναι ἡ θέληση τῆς κρατοῦσης κοινωνικῆς τάξεως ὡς ὑψωμένη σὲ νόμο (33). Ἡ ἐπιστημονικὴ θεώρηση τοῦ πολιτικοῦ ἐγκλήματος, χωρὶς ἄλλο, ἀσφαλὲς ἔρεισμα θρῖσκει στὴν ἄποψη τοῦ Ε. Ferrì. Ἀπὸ ἐδῶ θὰ συνεχίσω κι' ἐγὼ τὴν ἀνάλυση τοῦ θέματος. Ἀληθινά, τὸ ἀποφασιστικὸ γνῶρισμα τῶν πολιτικῶν ἐγκληματιῶν εἶναι ἡ πάλη τους γιὰ τὸ συμφέρο τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Μὲ μιὰ προϋπόθεση ὅμως. Ὅχι ὅπως τὸ νομίζει ὁ δράστης, ἀλλὰ στὴν ἀντικειμενικὴ ἐκτίμησή του, δηλ. ὅπως εἶναι στὴν πραγματικότητα — πέρα ἀπὸ τὶς προθέσεις του. Μὲ ἄλλα λόγια, περιεχόμενο τοῦ πολιτικοῦ σκοποῦ — ἡ νομολογία μας δέχεται ἐδῶ παγίως ἀπὸ τὸ 1898 (Α.Π. 133) 1818, 77) 1898. Θέμις Θ' 163, 325) τὸν σκοπὸ ὡς ἓνα ἀπὸ τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ πολιτικοῦ ἐγκλήματος — πρέπει νὰ εἶναι τὸ συμφέρο τοῦ λαοῦ, ὅπως τὸ προσδιορίζουν οἱ συγκεκριμένοι ἱστορικοὶ ὅροι τῆς ἐποχῆς. Ἔτσι, ὄχι «κάθε ἐγκλημα ποὺ γίνεται ἀπὸ λόγους πολιτικούς πρέπει νὰ χαρακτηρίζεται ὡς πολιτικὸ», ἀλλὰ μόνο ἂν «ἡ αἰτία του καὶ σκοπὸς εἶναι ἡ καλυτέρευση τοῦ συνόλου τῶν πολιτῶν». Ὅταν περιεχόμενο τοῦ σκοποῦ τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων εἶναι ὄχι τὸ συμφέρο τοῦ

λαοῦ, ἀλλὰ ἀπεναντίας ἡ διαιώνισις τῆς ἀθλιότητος τῶν λαϊκῶν μαζῶν γιὰ τὸ συμφέρο τῆς ὀλιγαρχίας τοῦ πλούτου, τότε δὲν ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ πολιτικὰ ἐγκλήματα ἀλλὰ μὲ κοινὰ. Παράδειγμα: Τὰ ἐγκλήματα τῶν τρομοκρατῶν τῆς Δεξιᾶς. Οἱ δολοφόνοι τοῦ Γρηγόρη Λαμπράκη δὲν εἶναι πολιτικοὶ ἐγκληματίες — τὸ ἐγκλημά τους εἶναι ἓνα «εἰδεχθὲς» κοινὸ ἐγκλημα. Ὁ πολιτικὸς ἐγκληματίας εἶναι φίλος τοῦ λαοῦ κι' ὄχι ἐχθρὸς τοῦ λαοῦ. Εἶχε πάντοτε καὶ ἔχει τὴ σκληρὴ μοῖρα τοῦ Προμηθέως. Στὰ ἐλατήρια τῶν πράξεων του καθρεφτίζεται ἡ προοπτικὴ τῆς ἱστορίας, ποὺ ἔχει θεμέλιό της τὴν ἀναγκαιότητα. Οἱ πολιτικοὶ ἐγκληματίες εἶναι — καὶ πρέπει νὰ εἶναι γιὰτὶ μόνον τότε τοποθετοῦνται στὴν κατηγορίαν αὐτὴν — οἱ πρόδρομοι τῶν κοσμοϊστορικῶν ἀλλαγῶν στὴ ζωὴ τοῦ κοινωνικοῦ ἀνθρώπου. Ἐχὼ τὴν γνώμη πὼς τὸ πολιτικὸ ἐγκλημα ὡς «ἀδικη» πράξις ποὺ ἔτσι ἢ ἄλλοιῳς ἐμπνέεται καὶ ἐξυπηρετεῖ τὸ συμφέρο τοῦ λαοῦ — κι' ἄς τιμωρεῖται ἀπὸ τὸν Ποινικὸ Νόμον τῆς ἰν concreto Πολιτείας — μόνον σὲ χώρες ὅπου κυριαρχεῖ ἡ ὀλιγαρχία τοῦ πλούτου, παρουσιάζεται. Σὲ προοδευτικὲς χώρες, λ.χ. στὴν Ἑ.Σ.Σ.Δ. ἢ τὶς Λαϊκὲς Δημοκρατίες, δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει μὲ τὸ παραπάνω ἱστορικοκοινωνικὸ περιεχόμενον. Γιατὶ ἐδῶ, ὅσοι ἀγωνίζονται νὰ ἐπαναφέρουν στὴν πολιτικὴ ἐξουσίαν τοὺς κεφαλαιοκράτες ἢ τοὺς φεουδάρχες, δηλ. ἀντιλαϊκὲς καταστάσεις ἱστορικὰ ξεπερασμένες, δὲν εἶναι πολιτικοὶ ἐγκληματίες, ἀλλὰ κοινοὶ ἐγκληματίες — ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ. Φυσικὰ τοῦτο τὸ τελευταῖον συμπέρασμα στὴν ex professo ἐπιστὴμὴν ἀπὸ σκοπιμότητα — ὦ! αὐτὴ ἡ «καθαρὴ» ἐπιστὴμὴ τους! — δὲν ὑποφέρεται. Ὁμως, εἶναι λογικὴ συνέπειαν τῶν ἀρχῶν τῆς «ἐπίσημης» ἐπιστὴμης. Νά, τί γράφει λ.χ. ὁ Κ. Τσουκαλᾶς:

— Ὁ πολιτικὸς ἐγκληματίας οὔτε ἐχθρὸς τῆς κοινωνίας εἶναι [φυσικὰ οἱ ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ εἶναι καὶ ἐχθροὶ τῆς κοινωνίας], οὔτε ἄγεται εἰς τὰς πράξεις του ἐξ ἐλατηρίων ὕλικῶν. Σημαιοφόρος νέων ἰδεῶν (ιδέες θέβαια μὲ ἀντιδραστικὸ περιεχόμενον δὲν εἶναι ποτὲ «νέες») καὶ ἐξ εὐγενεστάτων ἀφορμῶμενος ἀρχῶν (μιά καὶ μοναδικὴ εἶναι ἡ «εὐγενεστάτη ἀρχή»: Τὸ συμφέρο καὶ τὸ μέλλον τοῦ λαοῦ). ἄς ὑπολαμβάνει ὡς ὑπηρετικὰς τῶν ἀληθῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος του, εἶναι κατὰ τοῦτο μόνον ἀτυχής, καθ' ὅσον προχωρεῖ εἰς τὰς ἀτραποὺς τῆς προόδου (ἡ κοινωνιολογία καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἐπιστὴμὴ μᾶς πληροφοροῦν πὼς «πρόοδος» σήμερον εἶναι: ἡ Λαϊκὴ Δημοκρατία καὶ ὁ Σοσιαλισμός) ταχύτερον ἀπὸ τοὺς συγχρόνους του... Τὸ ἀδίκημα τὸ ὁποῖον διαπράττει εἶναι σχετικόν, καθ' ὅσον οἱ σκοποὶ καὶ οἱ πόθοι αὐτοῦ κρινόμενοι

σήμερον ὡς ἄνομοι, τὴν ἐπαύριον θὰ θριαμβεύσωσι πιθανῶς. Ἀποτυχάνων δὲν εἶναι παρὰ εἰς ἡττημένος, ὅπως θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι καὶ νικητής, ὅποτε θὰ ἐκαλεῖτο εἰς τὴν διακυβέρνησιν τῆς πατρίδος του καὶ ἐφαρμογὴν τῶν ἰδεῶν του διότι παλίντροπος εἶναι ἡ τύχη τῶν πολιτικῶν ἀγώνων οἱ δ' ἄνεμοι οἱ πολιτικοὶ δὲν πνέουσι πάντοτε ἐκ τῶν αὐτῶν διευθύνσεων (Κ. Τσουκαλᾶς: Τὰ ὀρκωτὰ Δικαστήρια (1929) I, § 35, σ. 205).

Αὐτὸς εἶναι ὁ πολιτικὸς ἐγκληματίας. Στὶς ἡμέρες μας πολιτικοὶ ἐγκληματίες εἶναι, δηλ. «θεωροῦνται», οἱ σημαιοφόροι τῶν σοσιαλιστικῶν - κομμουνιστικῶν ἰδεῶν στὶς ἀντιδραστικὲς χώρες. Ὁ ἴδιος ὁ Κ. Τσουκαλᾶς, μὲ ταξικὰ κριτήρια, ἀποκλείει ἀπὸ τὸν κύκλον τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων τὰ «κομμουνιστικὰ ἀδικήματα» — ἐδῶ εἶναι ὁ νομικὸς τῆς ἀστικῆς τάξεως καὶ τοῦ νόμου 4229) 1929 «περὶ μέτρων ἀσφαλείας τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος»!

Γιὰ τοὺς πολιτικοὺς ἐγκληματίες σὲ ὅλες τὶς ἀστικὲς χώρες ψηφίστηκαν μιὰ σειρά εὐεργετικὲς διατάξεις. Αὐτὸ ἔγινε καὶ στὴν Ἑλλάδα. Ἐχουμε θεσπισμένες κι' ἐδῶ τὶς ἐξῆς: 1. Δικαιοδοσίαν δικαστηρίων: Τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα δικάζονται ἀπὸ τοὺς ἐνόρκους. 2. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐκδοσις πολιτικῶν ἐγκληματιῶν. Εἶναι διεθνὲς δόγμα καὶ ἡ τήρησή του ἀποτελεῖ ζήτημα τιμῆς στὶς διακρατικὲς σχέσεις. 3. Ἀμνηστεύονται. Ἡ ἀμνηστία ἐπιτρέπεται μόνον στὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα κι' ὁ θεσμός της δημιούργηθηκε πρὸς χάριν των. 4. Ἀπαγορεύεται ἡ προφυλάκιση πέραν τῶν τριῶν μηνῶν καὶ ἐπιτρέπεται ἡ προσωρινὴ μὲ ἐνγύησιν ἀπόλυση ἀπὸ τὶς φυλακὰς. Καὶ 5. Καταργεῖται ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου καὶ ἀντικαθίσταται μὲ τὰ ἰσόβια δεσμά. Τὸ κράτος τῆς Δεξιᾶς δὲν ἐφήρμοσε καμιά ἀπὸ τὶς «ἐγγυήσεις» αὐτὲς ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων (34). Μάλιστα μὲ τὰ «ἐκτακτὰ μέτρα» τὶς κατέλυσε. Καὶ σὲ θάρος τῶν πολιτικῶν ἐγκληματιῶν ἀκολούθησε ὄργιο αἵματος καὶ ὀδύνης. Τὰ «κομμουνιστικὰ ἀδικήματα» — κατ' ἐξοχὴν πολιτικὰ ἀδικήματα (Στρατῆς Σωμερίτης: Τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα στὴν Ἑλλάδα. «Σύγχρονα Θέματα», Νο 8 (1964) 198) — μὲ ἀντιεπισημονικὰ κριτήρια σκοπιμότητος κρατήθηκαν «παγίως» ἔξω ἀπὸ τὸν χώρον τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων. Αὐτὸ ἀπετέλεσε γραμμὴ «θεωρητικὴ» καὶ «πρακτικὴ». Ἐπίτηδες. Γιὰ νὰ στερηθοῦν ὡς κατηγορούμενοι καὶ ὡς κατὰδικοι οἱ κομμουνιστὲς τὶς «ἐγγυήσεις» τῆς κειμένης νομοθεσίας. Ἀδίστακτο τὸ κράτος τῆς Δεξιᾶς στὴν αὐτοἀρνήσιν τῆς ἐννομῆς τάξεώς του. Ὁ δημοκρατικὸς λαὸς ἔγινε ὁ παρίας τοῦ «παρασυντάγματος» καὶ ἔζησε τὸ ἄγχος τῶν θανατικῶν ἐκτελέ-

σεων καὶ τῶν φυλακίσεων. Τὸ πολιτικὸ ἔγκλημα μὲ τὶς συνταγματικὰς «ἐγγυήσεις» τοῦ ἔγινε προνόμιον τῶν παρακρατικῶν. Ἀμνηστεύτηκαν οἱ δοσίλογοι καὶ οἱ προδότες καὶ οἱ θασανιστές. Τὸ μῖσος τῆς Δεξιᾶς γιὰ τοὺς πολιτικοὺς κρατούμενους τῆς Ἀριστερᾶς ἀπέβη κτηνῶδες. Μόνο σὲ πεθαμένους — πράξη πρωτοφανοῦς σαδισμού! — ἔδιδαν ἐξιτήριο!

Καὶ ἡ τραγωδία συνεχίζεται. Ἡ Ε.Κ. διατηρεῖ τὸ νομικὸ καθεστῶς τῆς ἀνωμαλίας σὲ θάρος 120 πολιτικῶν κρατουμένων τοῦ Α.Ν. 375)1936. Ἀλλὰ καὶ τοὺς 420 ἄλλους ποὺ ἀπέλυσε, τοὺς ἐλευθέρωσε μὲ ὅρο τὸν «νομιμόφρονα» βίον τους. Δηλαδή θὰ ζοῦν καὶ θὰ κινουῦνται κάτω ἀπὸ τὴν θαρεῖα σκιά τῆς ἀστυνομίας!

VII

Γενικὴ ἀμνηστία καὶ ἀποκατάσταση τῆς ἐθνικῆς ἀντιστάσεως.

Αὐτὸ εἶναι τὸ νομοσχέδιον τῆς Ε.Κ. γιὰ τὰ «ἔκτακτα μέτρα». Ἕνας ἐμπαιγμὸς στὶς ἐπιταγὰς τοῦ δημοκρατικοῦ ἀγῶνος καὶ τοῦ πνεύματος τῆς 16ης Φεβρουαρίου. Τὸ νομικὸ καθεστῶς τῆς ἀνωμαλίας — τὸ «παρασύνταγμα» τῆς Δεξιᾶς — δὲν καταργεῖται. Διατηρεῖται στὸ οὐσιωδέστερον καὶ μεγαλύτερον μέρος του. Τὸ νομοσχέδιον εἶναι μιὰ παραχώρηση τῆς ἡγεσίας τῆς Ε.Κ. πρὸς τὴν Δεξιά τὴν ἐπαύριο μόλις τῆς μενᾶλης δημοκρατικῆς νίκης. Εἶναι γεγονός ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν τῆς 16ης Φεβρουαρίου, ποσέβαλαν στὴ νέα Βουλὴ περισσότερο καθαρὰ τὸ νέο συσχετισμὸ δυνάμεων σὲ θάρος τῆς Δεξιᾶς. Ὡστόσο, παρὰ τὸν δυσμενῆ γιὰ τὴ Δεξιά χαρακτῆρα αὐτοῦ τοῦ συσχετισμοῦ καὶ τὴν γενικώτερη στροφὴ ποὺ πραγματοποιήθηκε στὴν ἐθνικὴ μας ζωὴ, ἡ Δεξιά ἔχει ἀκόμη στὰ νέρια της τὸν ἀποδημοκρατικοποιημένο ἀπὸ τὴν ΕΡΕ κρατικὸ μηχανισμό καὶ τοὺς θασικούς μονλοὺς τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς γῶρας. Ἐπὶ πλεόν ἔχει ἡ Δεξιά τὴν ὀλόπλευρον ὑποστήριξιν τῶν ξένων καὶ τῆς Αὐλῆς. Ἀλλὰ καὶ τῆς ὀλιγαρχίας τοῦ πλούτου. Ἀπὸ ἐδῶ ἡ δύναμις «πολιτικῆς» ἀντιστάσεώς της σὲ κάθε θῆμα πρὸς ἕνα οὐσιαστικὸ ἐκδημοκρατισμὸ. Ἡ κυθέρνησις τῆς Ε.Κ. μὲ τὸν δεξιώτερον προσανατολισμὸν της καὶ τὴ δεξιώτερη τῶρα σύνθεσὴ της ἀπ' ὅ,τι στὶς 3)11, παρ' ὅλη τὴν αὐτοδύναμη πλειοψηφίαν στὴ Βουλὴ καὶ μ' ὅλο ποὺ αὐτὴ ἡ «αὐτοδυναμία» ὀφείλεται σὲ μᾶζες ψηφοφόρων ὅχι στενὰ κομματικῶν — ὥς γνωστὸν ἡ Ε.Κ. στὶς ἐκλογὰς τῆς 16)2 υἱοθέτησε τὰ συνθήματα ποὺ ἀπὸ χρόνια προέβαλλαν οἱ συνεπεῖς προοδευτικὲς δυνάμεις τῆς Δημοκρατίας — ἀπομακρύνεται συνεχῶς στὴν πράξιν ἀπὸ τὶς προεκλογικὰς ἐπαγγελίας της. Καὶ δίδει νόθευσεις στὰ μεγάλα προβλήματα τῆς ἐθνικῆς

μας ζωῆς. Ἡ μεγαλόστομη καὶ ὠραιολογικὴ ἐπανάληψις ἀπὸ μέρους τῆς Ε.Κ. τῶν γενικῶν δημοκρατικῶν διακηρύξεων ἔρχεται ὅλο καὶ περισσότερο σὲ ἀντίθεση μὲ τὸ πολιτικὸν τῆς ἔργου παραχωρήσεων πρὸς τὴ Δεξιά, πρᾶγμα ποὺ δημιουργεῖ ἐντονὸ κλίμα ἀνησυχίας καὶ μέσα στὶς ἴδιες τὶς τάξεις της. ὅπως ἄλλωστε ἔδειξε καθαρὰ καὶ ἡ ἐκδήλωση ἀπειθαρχίας τῶν 33 βουλευτῶν της στὸ θέμα ἐκλογῆς τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς. Ἔτσι, τὸ νομοσχέδιον γιὰ τὴν «κατάργησιν» τῶν ἐκτάκτων μέτρων τῆς Ε.Κ. ἔρχεται νὰ προστεθεῖ σὲ μιὰ σειρά ἄλλες ἐκδηλώσεις χαρακτηριστικὰς τοῦ ἀνοίγματος τῆς ἡγεσίας τῆς πρὸς τὰ δεξιά σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς. Ἡ τακτικὴ τῶν συμβιβασμῶν εἶναι ἀκριβῶς ὁ μέγας κίνδυνος γιὰ τὸ μέλλον τῆς δημοκρατίας. Εἶναι τακτικὴ δολιοφθορὰς κάτω ἀπὸ «δημοκρατικὴν» φρασσεολογίαν. Ἐνθαρρύνει τὴ Δεξιά καὶ τοὺς ἐπιθετικοὺς κύκλους τῶν ξένων. Ἡ τακτικὴ αὐτὴ τῶν συμβιβασμῶν ἔχει τὴν αἰχμὴν της στραμμένη ἐναντίον τῆς Ἀριστερᾶς. Ὁ ἀντικομμουνισμὸς, ποὺ ἐμπνέει τὴν ἡγεσίαν τῆς Ε.Κ., διακινδυνεύει ἅμας τὴν ἀποκατάστασιν τῆς οὐσιαστικῆς δημοκρατίας — τῆς «ἀληθοῦς Δημοκρατίας» καὶ τοῦ «Κράτους Δικαίου» — μὲ τὴν τροχοπέδην ποὺ προκαλεῖ στὴ λήψιν κάθε οὐσιαστικοῦ δημοκρατικοῦ μέτρου. Μὲ τὸ νομοσχέδιον τῶν ἐκτάκτων μέτρων, ἀποκορυφώνεται ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ τακτικὴ τῶν συμβιβασμῶν. Γιατὶ τὸ νομοσχέδιον δὲν εἶναι ἀπλῶς μιὰ παραχώρησις τῆς Ε.Κ. πρὸς τὴν Δεξιά καὶ τοὺς ξένους στὸν κρίσιμον τομέα τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς Δημοκρατίας. Μὲ τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ ἡ Ε.Κ. ἐπιχειρεῖ εὐρύτερον ἐλιγμὸν στὸ χῶρον τῶν συμβιβασμῶν. Ἐρχεται νὰ καλύψει μὲ τὴν δῆθεν «κατάργησιν» τῶν ἐκτάκτων μέτρων ὀλόκληρον τὴν πολιτικὴν τῶν δεξιῶν ἀποκλίσεων. Ρίχνει στάχτην στὰ μάτια γιὰ τὶς ὑπαναχωρήσεις της γενικὰ στὸ κεντρικὸ ζήτημα τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐκδημοκρατισμοῦ. Ἐπιχειρεῖ νὰ «διασκεδάσει» δημαγωγικὰ τὶς ἐνδοκομματικὰς ἀνησυχίας γιὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τὴ λαϊκὴ ἐντολὴ τῆς 16ης Φεβρουαρίου. Ἡ ἀνάλυσις ποὺ προηγήθηκε στὸ ἄρθρον μας αὐτὸ δὲν ἀφήνει πιά τὴν παραμικρὴ ἀμφιβολίαν. Τὸ «παρασύνταγμα» χρειάζεται στὴν Ε.Κ. στὸ δρόμον τῆς συνδιαλλαγῆς μὲ τὴ Δεξιά. Ἐπρεπε ἡ Ε.Κ. νὰ προγυρῇ γενναῖαν στὴν κατάλυσιν τοῦ νομικοῦ καθεστώτος τῆς ἀνωμαλίας μὲ ἕνα νομοθετικὸν μέτρο γενικὸ χωρὶς ἐξαιρέσεις καὶ ὁριστικόν. Τὰ ἔκτακτα μέτρα ἦσαν ἐκ γενετῆς παράνομα, δὲν ἐπεβίωσαν τοῦ Συντάγματος 1952 καὶ ὅπωςδήποτε κατηργήθησαν ἀπὸ τὴν Διεθνῇ Σύμβασιν τῆς Ρώμης. Ἡ Δ' Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ ποὺ τὰ ψήφισε καὶ ποὺ ἐπικαλεῖται ἡ Ε.Κ. στὴν Εἰσηγητικὴ Ἐκθεσὴ τοῦ νομοσχεδίου γιὰ τὴν ἰσχύν τους, δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα οὔτε νὰ καταργήσῃ οὔτε νὰ περιορίσῃ τίς θε-

μελιακές αρχές του Συντάγματος 1864) 1911 που ίσχυε τότε, δηλ. τις αρχές της λαϊκής κυριαρχίας και των ατομικών ελευθεριών. Τα ψηφίσματα Γ' και ΜΗ'—ΜΘ' των έτων 1946—1948, ό Α.Ν. 509) 1947 και ό Α.Ν. 375) 1936 αποτελούν άπροσχημάτιστη έκτροπή από την συνταγματική τάξη και κλονίζουν τις βάσεις του δημοκρατικού πολιτεύματος. Πάντως ή είσαγωγή του Συντάγματος της 1—1—1952, που διετήρησε όλους τους όρισμούς για τις ατομικές ελευθερίες του Συντάγματος 1864) 1911, άφήρεσε κάθε νομική ίσχύ από τα ψηφίσματα (Α.Π. 160) 1930 Θέμις ΜΑ' 572 ad hoc). 'Αλλά κι' άν θεωρηθεί ότι οι άνελεύθεροι και άντισυνταγματικοί νόμοι επέβίωσαν και του Συντάγματος 1952, ιδιαίτερα μετά τό Ψήφισμα της 16) 29.4.1952 που — χωρίς και αυτό νά έχει έξουσία άναθεσπίσεως — επέτρεψε νά ισχύουν «κατά παρέκκλισιν του Συντάγματος» και πάλι κατηργήθησαν μέ τις διατάξεις της Δ. Σ. Ρώμης, που κυρώθηκε ως έσωτερικό δίκαιο από τό ν. 2329) 1953. "Όσο για τό πρόσχημα ότι δήθεν δέν είχε «λήξει» ή άνταρσία, άνεξαρτήτως του γεγονότος ότι δέν είχε ποτέ καμιά νομική βάση (Συμ. Τ. 'Επικρ. 33) 1961), ή ίδια ή ΕΡΕ μέ τό ν.δ. 4234) 1962 έθεσε τέρμα στην προβολή του. "Όστε ή Ε.Κ. είχε νομικώς άνοιχτό τό δρόμο για μία πλήρη, ούσιαστική και όριστική κατάργηση των έκτάκτων μέτρων αλλά δέν τό έκαμε. Γιατί; Γιατί δέν θέλει ή Ε.Κ. τόν ούσιαστικό έκδημοκρατισμό της χώρας. Που είναι ή άποκατάσταση των ελευθεριών στα έργατικά συνδικάτα και τους συνεταιρισμούς; Που είναι ή έκκαθάριση των εϋθυνών της ΕΡΕ για τα φασιστικά έγκλήματα, τό πραξικόπημα του 1961, τα μυστικά κονδύλια, τα οικονομικά σκάνδαλα, τό ξεπούλημα στους ξένους; Που είναι ή διάλυση των παρακρατικών οργανώσεων, της ΚΥΠ, των ΤΕΑ, του ΙΔΕΑ; Που είναι τα μέτρα της Ε.Κ. για την άμεση αποκάλυψη των εϋθυνών «ύψηλά ισταμένων προσώπων» για τό «έγκλημα κατά της Δημοκρατίας» (χαρακτηρισμός Γ. Παπανδρέου); 'Η Ε.Κ. ύπαναχωρεί παντού. 'Απαντα μέ πυροτεχνήματα, όπως τα περί

«πόθεν έσχες». Και τώρα μέ τό νομοσχέδιο των έκτάκτων μέτρων.

'Αλλά οι συνεπείς δημοκρατικές δυνάμεις επαγρυπνούν και συνεχίζουν και θα συνεχίσουν τόν άγώνα για τόν ούσιαστικό έκδημοκρατισμό της χώρας. Σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη φορά τό αίτημα της γενικής άμνηστίας και της άποκαταστάσεως της έθνικής άντιστάσεως κλείνει μέσα του τις άμεσες δυνατότητες για τη λύση του όλου έσωτερικού προβλήματος της χώρας. Θα οδηγήσει στην άποκατάσταση της τραυματισμένης νομιμότητας και στην ελεύθερη και όμαλή λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών. Για την Ιστορία αξίζει νά θυμίσουμε στην Ε.Κ. ότι κοιτίδα του θεσμού της άμνηστίας είναι ή 'Αθήνα. Πρώτος ό δημοκρατικός νομοθέτης Σόλων έδωσε άμνηστία τό 594 π.Χ. Και έκτοτε απέβη θεσμός του άττικού δικαίου:

ἄδεια, οὐ μνησικακεῖν.

«'Η άμνηστία είναι νομοθετική πράξη «άπορρέουσα εκ κυβερνητικής πρωτοβουλίας ιδιαιζούσης πολιτικής σκοπιμότητος» διότι έν εξαίρετικάς του θίου της χώρας περιστάσεων, ίδία δέ κατόπιν έμφυλίου πολέμου ή στάσεως, τό κοινό συμφέρον επιβάλλει την λήθην και άρσιν του άξιοποίνου ώρισμένων έγκλημάτων πολιτικών, ίνα κατευνασθώσι τα έξημμένα πάθη και άποκατασταθῇ ή έσωτερική γαλήνη» (Κ. Γαρδίκας: 'Η χάρις και ή άμνηστία, Ποινικά Χρονικά (1954) 8 έπ. Καί Barthelemy Rev. dr. public et la science politique XXXVII, 1920). Κατά τόν Πλάτωνα ή αίτία του έμφυλίου πολέμου δέν είναι ή κακία και ή έχθρα των πολιτών, αλλά ή άθλιότης και ή δυστυχία τους:

—ήψαντο γάρ αλλήλων οὐ κακία, οὐδ' έχθρα,

ἀλλὰ δυστυχία!

'Η άμνηστία θα βοηθήσει επίσης στην άρση του κλίματος της παρανομίας. Κατάργηση των έκτάκτων μέτρων χωρίς γενική άμνηστία δέν είναι νοητή. Και χωρίς τα δύο οϋτε ούσιαστικός έκδημοκρατισμός της χώρας είναι δυνατός.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. P. Babison: Loc King Ahead Fifty Years (N. Yorke) 1945.

2. Δήμου Ν. Μέξη: 'Από τό «Δόγμα Τρούμαν» στο ΝΑΤΟ («Πολιτική Οικονομική Έρευνα», 'Απρίλης 1962, Νο 59, σ. 9). Επίσης Δήμου Λαμπροβίτη: 'Από τό «Δόγμα» Μονρόε στο Δόγμα Τρούμαν. 'Ο 'Αμερικανικός 'Ιμπεριαλισμός και τό 'Ελληνικό ζήτημα. Στην ΚΟΜΕΠ (1.8.1947) σ. 358 έπ. Για τόν ρό-

λο γενικά του ξένου κεφαλαίου, βλ. Δήμου Λαμπροβίτη στην ΚΟΜΕΠ (26.9.1945) σ. 40 έπ.

3. 'Ο 'Οργανισμός του Βορειοατλαντικού Συμφώνου ('Εγχειρίδιον ΝΑΤΟ) 1959. Έκδοση 'Υπηρεσίας Πληροφοριών (Παρίσιοι).

4. Στο ίδιο σ. 24 ('Ιούνιος 1950 - Μάιος 1951) II 'Η Στρατηγική πρὸς τα πρόσω. — Επίσης Δήμου Ν. Μέξη:

Ἀπὸ τὸ «Δόγμα Τροῦμαν» στὸ ΝΑΤΟ (Π. Ο. Ἔρευνα) Ἀπρίλης 1962, Νο 59 σ. 9 ἐπ.

4α. Γιά τὸ Κυπριακὸ ζήτημα βλ. Δ ἡ - μ ο υ Ν. Μ έ ξ η : Τὸ Δικαίωμα ἀντιστάσεως τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ στὴν καταπίεση — Κριτικὴ τοῦ ἀποικιακοῦ Ἱμπεριαλισμοῦ (Ἀθήνα) 1956. Καὶ ἄρθρο μου ὁμότιτλο στὸ ΝΟΒ (1956). Ἐπίσης ἄρθρο μου: Ἡ αὐτοδιάθεσις τῶν Κυπρίων (Π.Ο. Ἔρευνα — Ὀκτώβριος 1962) Νο 66 σ. 17.

5. Δ ἡ μ ο υ Ν. Μ έ ξ η : Ἡ κρίσις τῆς νομιμότητος στὴν ἐποχὴ μας (Π.Ο. Ἔρευνα) Σεπτέμβριος 1962, Νο 64, σ. 15.

6. Δ ἡ μ ο υ Ν. Μ έ ξ η : Ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Δικαιοσύνης (Π. Ο. Ἔρευνα) Νοέμβριος 1962, Νο 69, σ. 13. Οἱ καταγγελίες τοῦ ἀρεοπαγίτου κ. Α. Φλώρου ἔρχονται νὰ συμπληρώσουν τὴν θλιθερὴ εἰκόνα!

7. Τὸ ἡμερολόγιο διωγμοῦ τοῦ πνεύματος (1957 - 1961) στὴν «Ἐπιθ. Τέχνης», (Ὀκτώβρ. 1961), Νο 82, σ. 281 ἐπ. Δ ἡ μ ο υ Ν. Μ έ ξ η : Ἡ ἐλευθερία τοῦ πνεύματος καὶ οἱ δημοκρατικοί μας θεσμοί («Ἐπιθ. Τέχνης») Ὀκτώβρ. 1961, σ. 285 ἐπ.

8. Α. Παπακώστας : Ἡ οἰκουμενικὴ Διακήρυξις τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου (Ἀθήναι 1956), σ. 87. I. R. Brunet La garantie internationale des droits de l'Homme κλπ. (1959) σ. 23 - 24.

9. Βλ. κείμενο καὶ ἐρμηνεία τῆς «Οἰκουμενικῆς Διακηρύξεως» στὸν Γ. Δ. Δασκαλάκη : Ἡ Οἰκουμενικὴ Διακήρυξις τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων (Ἀθήναι 1953). Ἐπίσης μεταφράσεις τῶν Κ. Μελισσαροπούλου (1950) καὶ Π. Ἀντωνοπούλου (1950).

10. Γ. Δασκαλάκης στὸ ἴδιο, 13 ἐπ.

11. Προοίμιο § 2 ἐπ. βλ. καὶ Πρόλογο τοῦ Σοβιετικοῦ Α. Malik εἰσηγητοῦ στὴν Ἐπιτροπὴ τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ Ὄργανισμοῦ.

12. Revue Hellenique de droit internationale 1948 σ. 397 ἐπ.

13. Πρὸβλ. Στρατῆ Δ. Σωμερλίτη : Τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα στὴν Ἑλλάδα (Σύγχρονα Θέματα), Δεκ. 1963 — Ἰαν. 1964, Νο 8, σ. 198 ἐπ.

14 Αἰκατερίνη Τενεκίδου : Ἡ Σύμβαση τῆς Ρώμης περὶ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων («Σύγχρονα Θέματα») Σεπτέμβριος - Ὀκτώβριος 1962, Νο 1, σ. 21 ἐπ.

15. Καὶ ἀνάτυπο (Ἀθήναι 1961) σ. 18.

16. Γιά τὴν ἐλευθερίαν, βλ. ἐργασία Rogé Garonty : La liberté (Editions Sociales) Μεταφ. Φ. Σακελλάρη - Σ. Τουτούνα (Ἀθήνα 1960).

17. Κ. Δημάκης, ἀνάτυπο 21.

17α. Βλ. ἀνάλυση στὴν «Αὐγὴ» τῆς 21. 5. 64 (Στρ. Χαραλαμπίδου : Ἡ συνταξιοδότησις τῶν κταδικασθέντων).

18. Γιά τὰ Στρατοδικεῖα καὶ τὴν ἀντι-

λαϊκὴ σημασία τους, βλ. Δ ἡ μ ο υ Ν. Μ έ ξ η : Τὰ «ἔκτακτα» στρατοδικεῖα, στὸ «ΡΙζοσπάστη» τῆς 21.11.1946. Ἐπίσης Ἑλληνικῆς Ἐνώσεως ὑπέρ τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτου : Ἡ ἐξουσία τῶν στρατοδικείων ἐπὶ τῶν ἰδιωτῶν καὶ αἱ θανατικαὶ καταδίκες (Α. Ν. 375) 1936) — Νοέμβριος 1956.

19. Τὸν ἀκολούθησαν οἱ Δικηγορικοὶ Σύλλογοι Θεσσαλονίκης, Ἡρακλείου Κρήτης καὶ Χίου (βλ. ἀποφάσεις καὶ ἀναφορὲς στὰ «Δικηγορικὰ Χρονικά» τῆς 30.6.1956 καὶ 13.8.1955). Ἡ Εἰσήγησις τοῦ Κ. Στεφαννάκη καὶ ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν, δημοσιεύτηκαν στὰ Δικηγορικὰ Χρονικά, φ. 102 - 103 τῆς 30.11. 1955 καὶ 31.12.1955. Παρβλ. Μηνῆ Γαλέου στὰ Ποινικὰ Χρονικά (1954) 109 - 110.

20. Βλ. Εἰσηγητικὴ Ἑκθέσις στὴν ἔκδοσις τῆς «Ἑλληνικῆς Ἐνώσεως ὑπέρ τῶν Δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτου», (Ἀθήναι) 1956, σ. 17 - 21.

21. Παρβλ. Δ ἡ μ ο υ Ν. Μ έ ξ η : Index καὶ «ἀτλαντικὴ» ἰδεολογία (Π. Ο. Ἔρευνα) Αὐγούστος 1963, Νο 79, σ. 13. Ἰ δ ί ο υ : Ἀπόψεις γιὰ τὸν Index τοῦ «Δελτίου Ξένων Προπαγανδῶν» «Ἐπιθ. Τέχνης» (Ἰούνιος 1963), Νο 102, σ. 593-594. Α. Πανσέληνου : Ὁ Index (Π. Ο. Ἔρευνα) Ἰούλιος 1961, Νο 50, σ. 7.

22. Γ. Δ. Τζιμα : Ὁ τρόμος τοῦ «Δικαίου» (Σύγχρονα Θέματα) Ἰούλιος - Σεπτέμβριος 1963, Νο 6, σ. 625 ἐπ.

23. E. Florian Trattato 240

24. Ἰάκωβος Ζαγκαρόλας «Ποινικὰ Χρονικά» Β' (1952) 533.

25. Κ. Ι. Δημάκης, Ἀνάτυπο (1961) 5.

26. Α. Σθῶλος - Γ. Βλάχος : Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος Α' 314. Α. Μάνησης, Ἐφημ. Ἑλλήνων Νομικῶν 26, 768. Κ. Ι. Δημάκης, Ἀνάτυπο (1961) 6.

27. Κ. Ι. Δημάκης : Ἡ ἐκτόπισις ὡς διοικητικὸν μέτρον διώξεως ἰδεῶν (Νέον Δίκαιον) ΧΥΙΙ (1961) 65 ἐπ. Καὶ Ἀνάτυπο (Ἀθήναι 1961). Τάσος Ἐγκολφόπουλος : Δικαστικὴ ἐξουσία καὶ διοικητικαὶ ἐκτοπίσεις, ΝΟΒ (1963) 88 ἐπ.

28. Τ. Ἐγκολφόπουλος : Ἡ ἰθαγένεια καὶ ἡ στέρησις αὐτῆς, ΝΟΒ (1963) 60 ἐπ.

29. Οἱ πρῶτες ἐκτελέσεις δημοκρατικῶν πολιτῶν ἄρχισαν τὸν Ἰούλιο τοῦ 1946. Ἡ καταδίκη τους στὴν ποινὴ τοῦ θανάτου ἔγινε μὲ θάση τὸ Γ' Ψήφισμα ἀπὸ ἔκτακτα Στρατοδικεῖα. Ἀνάμεσά τους μιὰ νέα κοπέλλα — ἡ ἡρωϊκὴ δασκάλα Εἰρήνη Γκίνη, ὁ τελειόφοιτος τῆς Νομικῆς Βασιλῆς Τσιρώνης ἀπὸ τὴν Καρδίτσα τῆς Θεσσαλίας κ' ἓνας παπᾶς — ὁ ἱερομόναχος Σπυρίδης. Ὁ τελευταῖος μάλιστα τουφεκίστηκε «ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως...» χωρὶς νὰ τηρηθεῖ

ἀπὸ τὶς στρατιωτικὲς ἀρχὲς ἢ σχετικὴ διαδικασία ποὺ προέβλεπε ἡ νομοθεσία μας, μὲ τὸ ἱερατικὸ τοῦ σχῆμα!..

30. Δ. Μιράσγεζη : Ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου (Ἀθῆναι 1936), σ. 22 - 27 § 6 ὅπου καὶ βιβλιογραφία.

31. Vidal d- Magnol : Μαθήματα Ποινικοῦ Δικαίου καὶ Σωφρονιστικῆς (1929) § 76, σ. 99. Κ. Τσοουκαλά : Τὰ ὀρκωτὰ Δικαστήρια I (1929) § 35, σ. 204 καὶ ὑποσημ. 2.

32. Δ. Παπασπύρου - Κ. Π. Οἰκονομοπούλου : Τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος (Ἀθῆναι 1963) 39.

33. Κ. Μάρξ - Φρ. Ἑνγκελς : Διαλεχτὰ ἔργα I (Κομμουνιστικὸ Μανιφέστο) 39.

34. Δήμου Ν. Λαμποβίτη : Πολιτικὰ ἐγκλήματα καὶ ποινὴ τοῦ θανάτου «ΚΟΜΕΠ» — 1.3.1947 (No 3) σ. 128 ἐπ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ "Σ. Θ.,,

Τὰ τεύχη 1 ἕως καὶ 6 δεμένα στὸν Α' τόμο τῶν «Συγχρόνων Θεμάτων» πωλοῦνται στὰ βιβλιοπωλεῖα καὶ στὰ Γραφεῖα τοῦ περιοδικοῦ (Διδότου 34).

Στέλνονται καὶ ταχυδρομικῶς σὲ ὅσους ἐμβάσουν τὸ ἀντίτιμο. Τιμὴ Α' Τόμου (σελίδες 617) δραχμὲς 80.

Ὁ τόμος ἀνταλλάσσεται μὲ τὰ τεύχη 1 ἕως 6 μὲ καταβολὴ 20 δραχμῶν γιὰ τὸ δέσιμο. (Οἱ ἀνταλλαγές αὐτὲς γίνονται μόνον στὰ Γραφεῖα μας).

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ